

Oslo tingrett
Postboks 8023 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 30. august 2017
Ansvarlig partner:
Sigurd-Øyvind Kambestad

STEVNING

TIL

OSLO TINGRETT

Saksøker: Clemens Saers
Lillevannsveien 51 d
0788 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Sigurd-Øyvind Kambestad
Advokatfirmaet GRETTE DA
Postboks 1397 Vika
N-0114 Oslo

Rettslig medhjelper: Advokat Thorkil H. Aschehoug
Advokatfirmaet GRETTE DA
Postboks 1397 Vika
N-0114 Oslo

Saksøkt: Oslo kommune
v/ ordfører
Rådhuset
0037 Oslo

Saken gjelder: Krav om oppreisning

1 INNLEDNING

På vegne av Clemens Saers (heretter Saers) inngis stevning mot Oslo kommune med krav om oppreisning fastsatt etter rettens skjønn og oppad begrenset til kr 1 000 000, etter skadeserstatningsloven § 3-5.

Bakgrunnen for Saers' oppreisningskrav mot Oslo kommune er skaden han ble påført da han under undervisning ved Oslo Handelsgymnasium, den 15. mai 2014, ble angrepet av en av skolens elever. Ved kommunens mangelfulle risikovurdering av eleven, og den mangelfulle informasjon til Saers om den skade- og sikkerhetsrisiko eleven representerte, anføres det at Oslo kommune må anses å ha opptrådt grovt uaktsomt, dvs. sterkt klanderverdig og markert avvikende fra det som for skoleledelsen ville ha vært forsvarlig opptreden i den aktuelle situasjonen.

2 PROSESSUELLE FORHOLD

Stevningen er sendt Oslo tingrett som rett verneting etter tvisteloven.

Saksøker har tatt initiativ til minnelig løsning og sendt formelt varsel om saksanlegg iht. tvisteloven kapittel 5. I varslet inviterte saksøker til å løse saken i minnelighet dersom dette kunne skje innen 1. mai 2017.

Bilag 1 Kopi av varsel om saksanlegg av 23. mars 2017

Saksøkte svarte på søksmålsvarselet og avviste kravet.

Bilag 2 Svar på varsel om søksmål av 15. mai 2017

Saksøkte har akseptert utsatt foreldelsesfrist til 1. september 2017. Dette søksmål er fremsatt innenfor fristen.

Bilag 3 E-post om utsatt foreldelsesfrist av 19. april 2017

Ved saksøktes fravær iht. tvistelovens kapittel 16 begjæres fraværdom avsagt, herunder begjæres slik dom avsagt ved oversittelse av fristen for inngivelse av tilsvarende iht. tvisteloven § 16-7 første ledd bokstav c.

Det tas forbehold om at det vil kunne bli aktuelt med ytterligere bevis og vitneførsel fra denne side.

3 SAKENS BAKGRUNN

Bakgrunnen for Clemens Saers' krav mot Oslo kommune er skaden han ble påført da han som lektor ble angrepet av en elev ved Oslo Handelsgymnasium (OHG), mens han underviste på skolen, 15. mai 2014.)

Overfalleleven og fire andre medelevene som deltok i overfallet, hadde undervisning i klasserommet tvers over gangen for der Saers underviste.

Bilag 4 Skisse som viser klasserommenes nærhet

De fem elevene ville inn i klasserommet til Saers. Da Saers ikke tillot elevene å komme inn i hans klasserom mens han underviste, tok overfallseleven strupetak på ham og holdt taket såpass lenge at Saers' egne elever oppfattet at Saers var i livsfare. Konkret tok overfallseleven tak i Saers strupe/strupehode og vred til så Saers selv hørte en knekkende lyd. Der og da opplevde Saers det som at overfallseleven forsøkte å ta livet av ham ved kvelning.

Hendelsen har påført ham psykisk skade herunder et traume og posttraumatisk stressyndrom (PTSD). Han opplever fortsatt daglige "flashbacks" fra angrepet. Han ble også påført alvorlig, fysisk skade på stemmebåndet og opplever 7-8 ganger per dag et funksjonsfall i stemmen som gjør at den reduseres til en hes/hviskende stemme. Han sliter med å kunne bruke stemmen over lengre perioder av gangen. I undervisningssammenheng er han nå avhengig av en stemmeforsterker (bærbar mikrofon og høyttaler) som NAV har stilt til disposisjon for ham. Skadeomfanget vil utdypes nærmere under parts- og vitneforklaring

Saers ble sykemeldt i to år etter angrepet. Skaden er godkjent som yrkesskade og har medført utbetaling av yrkesskadeerstatning.

Oslo kommune har i svar på søksmålsvarsel etterlyst en nærmere redegjørelse for skaden Saers ble påført. Til belysning av dette forhold fremlegges uttalelse fra logoped.

Bilag 5 Logopeduttalelse av 15. mai 2015

For øvrig vises det til det Oslo tingrett fant bevist under straffesaken mot eleven (se bilag 8 nedenfor):

"Retten har videre funnet det bevist at fornærmede som følge av tiltaltes handling har utviklet PTSD og at han har fått flere vedvarende endringer av funksjoner i halsen, herunder nedsatt stemmefunksjon og vansker med slimdannelse og svelging. Retten har imidlertid ikke funnet det bevist utover enhver rimelig og fornuftig tvil at strupen er skjev eller at luftrøret er forskjøvet. Det er fornærmedes PTSD som er mest alvorlig, og den utgjør klart skade på fornærmedes helbred.

(...)Retten har også vektlagt at fornærmedes funksjonsfall inntraff ved hendelsen, og at det ikke foreligger noen andre årsaker som kan forklare dette. Tidsforløpet fra hendelsen og til fornærmede oppsøkte behandling er, slik retten ser det ut fra skadenes karakter, ikke påfallende eller egnet til å påvirke rettens vurdering av årsakssammenheng."

Ved sin mangelfulle risikovurdering av den aktuelle eleven, samt ved at Saers ikke ble informert om den risiko den aktuelle eleven representerte, har Oslo kommune v/ skolens ledelse og som arbeidsgiver, opptrådt sterkt klanderverdig og markert avvikende fra det som må anses som forsvarlig opptreden for en arbeidsgiver i en situasjon som den foreliggende. Det vises blant annet til

- at eleven hadde en kjent historikk med trussel mot lærer på elevens tidligere skole

- at skoleledelsen var kjent med elevens bruk/påvirkning av ulike sentralstimulerende og/eller narkotiske midler, også i skoletiden
- at skoleledelsen var kjent med at eleven var involvert i volds- og trusselepisoder med enkeltelever på skolen
- at eleven ved minst to anledninger opptrådte truende mot skolens øvrige lærere
- at skolen hadde engasjert vektore som hadde i oppdrag å fotfølge eleven på skolens område (vektene var imidlertid ikke lenger engasjert da angrepet skjedde)

Svikt i arbeidsgivers risikovurdering og informasjonsplikt må anses å ha vært en nødvendig betingelse for, og dermed årsak til, den skade Saers ble påført.

På dette grunnlag krever Saers oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-5. Beløpet bes fastsatt etter rettens skjønn, begrenset oppad til én million kroner.

4 KORT OM CLEMENS SAERS

Clemens Saers er født i 1951 og var 62 år på skadetidspunktet. Han er født i Nederland og er cand. philol. med hovedfag i religionshistorie fra Universitetet i Bergen i 1980. Han har arbeidet som lærer fra 1971, først i Stockholm og deretter i Aurland, Bergen og Oslo. I Oslo startet han som lærer ved Persbråten v.g.s i 1992 og skiftet til Oslo Handelsgymnasium i august 2013.

5 NÆRMERE OM HENDELSEN SOM DANNER GRUNNLAG FOR OPPREISNINGSKRAVET

Dagen etter hendelsen, og mens Saers fortsatt var svært preget etter angrepet, sendte han en epost til rektor ved Oslo Handelsgymnasium, Trond Lien. Her beskrev Saers hendelsen slik (understreket her):

"Hei Trond. Skal komme i gang med retting i løpet av dagen. Jeg er nok ikke helt meg selv enda. Strupehode er ømt ned mot kravebeinet.

Jeg har tenkt meget på den guttegjengen som omkranset eleven du hadde inn på ditt kontor i går. Den gruppen var aktivt med å danne en levende vegg av trusler som presset på for å komme inn i klasserommet. Flere av dem har de siste ukene stadig banket på døren i timene. Da jeg jevnlig har elever som kommer for sent så har jeg åpnet og dermed blitt meget forstyrret av dem. De opptrer aggressivt og støyende. Jeg fant ikke ut hva de egentlig var ute etter. Men de opptrer særdeles provoserende. De har et stort ansvar for at det gikk nesten helt galt i går. Jeg tror ikke jeg mere vil gå i den gangen med en slik flokk "villdyr" rundt meg. Enten får vi som skole gjenvinne kontrollen eller så må jeg beskytte meg selv og holde meg borte.

Kort fortalt skjedde følgende i går. Jeg møtte til time i økonomi i klasse 1FGYB på rom 312. Norsklærer hadde i forkant sagt at mange var fraværende. Det stemte, kun tre jenter var der. Jeg gikk igjennom nytt økonomistoff på tavlen og drøftet noen problemstillinger. Etter 20 min. banket det på døren og jeg tenkte at det måtte være noen av eleven som kom sent. Da jeg åpnet døren gikk alt meget fort. Der stod det en ruvende aggressiv man som jeg ikke kjente igjen og skrek at han skulle ha penger. Rundt ham presset 4-5 gutter som jeg kjente

igjen som elever fra Serviceklassen og som hadde banket på utallige ganger før. Straks skjøv jeg mannen som skrek at han skulle ha penger med min høyre håndbak mot hans brystkasse slik at jeg fikk skjøvet ham vekk og lukket døren. Da skrek han til å skrek at jeg ikke skulle røre ham. Jeg får skjøvet gruppen noe bak og er i ferd med å få lukket døren, da jeg føler et smertefullt grep rundt halsen. Samtidig ser jeg en rød kost som svinger seg fram ved min venstre side. Deretter svartner det og jeg husker ikke noe før jeg kommer til meg selv på min stol ved katederen. Døren er lukket jentene sitter musestille og ser på meg. Jeg spør [elev i Saers' klasse] hva som har skjedd og hvorfor det ligger en kost på gulvet. Hun sier da at hun så at jeg fikk en annen farge i hode, ansikte og at hun ville hjelpe meg. De andre jentene bekreftet at hun hadde kommet til unnsetning og brukt kosten på guttegjengingen. Der og da opplevde jeg at en sterk redsel for å forlate rommet. Jeg ringt opp skolens kontor og gav beskjed om at rektor og noen sterke karer straks burde komme seg til rom 312. Etter 10-15 min ble det stille utenfor vår rom og jeg gikk til kontoret for å høre hva som ble gjort.

I ettertid hadde jeg ønsket at jeg hadde visst at vi hadde en elev som var så farlig som hovedmannen her var. Skolen var slik jeg forstår ikke helt ukjent med det. Mitt ønske er at vi alle lærere får vite når vi har elever som har en spesielt fartlig adferd. (...)"

Bilag 6 E-post fra Clemens Saers til rektor Trond Lien, av 16. mai 2014

Dagen etter hendelsen, ble elevens angrep på Saers og elevens etterfølgende opptreden og trusler på rektors kontor, politianmeldt av rektor. Fra rektors politianmeldelse hitsettes:

"I samtalen ble [elevens navn, heretter N.N.] forholdt rektors oppfatning av episoden som er beskrevet i 1). Rektor gjorde oppmerksom på at saken ville bli politianmeldt, og at det ville bli fremmet sak om bortvisning for resten av skoleåret, men at rektor ville høre [N.N.s] versjon av hendelsesforløpet. [N.N.] framholdt en annen versjon, hvor han mente seg angrepet av lærer. Han avviste å ha utøvet vold mot lærer, og mente at han bare hadde tatt igjen i selvforsvar.

Da rektor tilkjennega at samtalen nærmet seg slutten, og [N.N.] opplevde at han ikke hadde fått gjennomslag for sin versjon av hendelsene, ble [N.N.] aggressiv. På vei ut av kontoret spurte [N.N.] rektor om han har familie, om han har barn, og sa ca dette: "Det er lett å finne ut hvor du bor. Hvis jeg var deg, ville jeg tatt barna ut av skolen." Vitner til dette var miljøarbeider Gurchich samt sekretær på skolens forkontor og en av skolens rådgivere.

[N.N.] spyttet på gulvet, og lot seg deretter føre ut av forværelset av miljøterapeuten. På vei ut av skolen slo han til et maleri, slik at rammen ble ødelagt.

Skolen ber om at [N.N.] straffefølges for vold og trusler om vold mot offentlige tjenestemenn, og at han gjøres økonomisk ansvarlig for utøvd hærverk."

Bilag 7 Skolens politianmeldelse, av 16. mai 2014

Eleven ble senere tiltalt og dømt til fengselsstraff i Oslo tingrett i august 2015. I dommen beskrives elevens angrep og konsekvensene for Saers slik (se dommen side 3 flg.):

"Retten har videre funnet det bevist at fornærmede som følge av tiltaltes handling har utviklet PTSD og at han har fått flere vedvarende endringer av funksjoner i halsen, herunder nedsatt stemmefunksjon og vansker med slimdannelse og svelging. Retten har imidlertid ikke funnet det bevist utover enhver rimelig og fornuftig tvil at strupen er skjev eller at luftrøret er forskjøvet. Det er fornærmedes PTSD som er mest alvorlig, og den utgjør klart skade på fornærmedes helbred.

Ved bevisvurderingen av har retten lagt avgjørende vekt på forklaringen til fornærmede og de to elevene Farhiya Sigaledatter Muhamed og Saida Ahmed Ali Adam Suliman som var i klasserommet med fornærmede og befant seg få meter fra hendelsene. Alle disse har forklart seg uten motstrid vedrørende ovennevnte. Retten har også sett hen til sakens medisinske dokumenter som dokumenterer skadene og dels årsakssammenheng. Fornærmedes reaksjoner umiddelbart etter hendelsen, herunder at han og de tre elevene forskanset seg på klasserommet og ba om assistanse fra administrasjonen og forklaringen til rektor Trond Lien om hvordan fornærmede brøt sammen i hikstegråt rett etter hendelsen underbygger også faktumsbeskrivelsen ovenfor. Videre har retten vektlagt vitneforklaringene fra psykolog Kjetil Bjoraa Hodne og øre-, nese- og halsspesialist Per Gisle Djupesland. Retten har også vektlagt at fornærmedes funksjonsfall inntraff ved hendelsen, og at det ikke foreligger noen andre årsaker som kan forklare dette. Tidsforløpet fra hendelsen og til fornærmede oppsøkte behandling er, slik retten ser det ut fra skadenes karakter, ikke påfallende eller egnet til å påvirke rettens vurdering av årsakssammenheng.

Retten legger videre til grunn at halsgrepet var av en slik karakter, blant annet med slik kraft og varighet og vridning, samt at det kom så plutselig og uprovosert mot et sårbart område, at tiltalte i alle tilfeller innså muligheten for fysiske og psykiske skader som de aktuelle kunne inntre. Det vises blant annet til at selv vitnene [to elever i Saers' klasse] rakk å frykte for fornærmedes liv. Etter rettens oppfatning var tiltaltes angrep av en slik karakter at tiltalte innså muligheten for fysisk skade av nærmest enhver alvorlighetsgrad, også av de helt alvorligste, og retten har da funnet det bevist at tiltalte også innså muligheten for psykiske skader."

Bilag 8 Oslo tingretts dom av 14. august 2015

6 RETTSLIGE ANFØRSLER

6.1 Innledning

Ved skoleledelsens mangelfulle risikovurdering av overfallseleven, samt ved at Saers ikke ble informert om den skaderisiko overfallseleven representerte, har Oslo kommune som arbeidsgiver opptrådt klanderverdig og markert avvikende fra det forsvarlige, og dermed grovt uaktsomt. Saers anfører videre at det er årsakssammenheng mellom den skade han ble påført ved elevens angrep og den nevnte svikt i arbeidsgivers risikovurdering og manglende informasjon til Saers som arbeidstaker.

Det økonomiske tap han ble pådratt pga overfallet er gjort opp gjennom yrkesskadeerstatning fra Oslo Pensjonsforsikring. Oppreisningserstatning fra arbeidsgiver dekkes imidlertid ikke av yrkesskadeerstatningsordningen. Særs krever derfor Oslo kommune for oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-5.

6.2 Nærmere om ansvarsgrunnlaget - grov uaktsomhet

Hva som utgjør grov uaktsomhet må avgjøres etter en konkret vurdering. Rettspraksis og juridisk teori har imidlertid angitt enkelte generelle retningslinjer som i "Erstatningsrett" av Hagstrøm og Stenvik (2015, side 138-39) oppsummeres slik:

"Etter norsk rett er det for det første klart at karakteristikken grov uaktsomhet ikke er forbeholdt de forsettslignende tilfelle. Dette viser f.eks. den nevnte bankkortdommen i Rt. 2004 s. 499, samt Rt. 2006 s. 321 og Rt. 1995 s. 486 som gjaldt transportansvar. Disse dommene bygger på at en kombinasjon av betydelig skaderisiko og gode muligheter for skadeforebyggelse er tilstrekkelig for karakteristikken grov uaktsomhet. (...) Det vil også tale for grov uaktsomhet om den skadevoldende atferd ikke hadde noe fornuftig eller aktverdig formål, (...). For det annet innebærer skjerpelsen av ansvaret i profesjonelle forhold at mer betydningsfull faglig svikt ofte må holdes for grovt uaktsomt, jf. Rt. 1989 s. 1318 (...) For det tredje vil skader som skyldes overtredelse av sentrale sikkerhetsregler og rutiner lett kunne anses som grovt uaktsomt voldt, jf. Rt. 1924 s. 486 (elevatorfører)."

Særs anfører at Oslo kommune opptrådte grovt uaktsomt basert på en konkret vurdering av følgende momenter:

- Kommunens opptreden **innebar betydelig skaderisiko**. Med skaderisiko forstås *sannsynligheten for skade* vurdert opp mot *omfanget av skaden dersom skaden inntreffer*.
- Kommunen hadde **gode muligheter for skadeforebygging** og kunne med enkelhet ha handlet annerledes.
- Kommunens opptreden representerte **brudd på sentrale sikkerhetsregler** som gjennom arbeidsmiljøloven er pålagt kommunen som arbeidsgiver, blant annet kravet til risikovurdering og informasjon til ansatte
- Kommunens måte å opptre på **kan ikke forsvares** under henvisning til taushetsplikt.

6.3 Kommunens opptreden innebar betydelig skaderisiko

6.3.1 Det forelå stor sannsynlighet for skade

At det forelå stor sannsynlighet for skade, bekreftes dels gjennom økningen av vold og trusler om vold mot lærere generelt i Oslo-skolen, dels gjennom historikk knytte til den konkrete overfallseleven. I de følgende avsnitt redegjøres det nærmere for begge forhold.

6.3.1.1 Økning i tilfeller av vold og trusler mot lærere i Oslo-skolen

I Arbeidstilsynets veiledning om vold og trusler på arbeidsplassen listes "undervisning" opp som en av de fem mest utsatte bransjene når det gjelder vold og trusler om vold mot ansatte.

Bilag 9 Arbeidstilsynets veiledning om vold og trusler på arbeidsplassen

Utdanningsetaten i Oslo kommune har utarbeidet registreringsskjema for ansattes tilbakemelding om vold- og trusler. Skjemaets ordlyd (punkt 3) illustrer lærerens risiko for å bli utsatt for skade i arbeidshverdagen:

"Beskriv hendelsesforløpet (ved vold/trusselhendelse beskriv: antall voldsutøvere, voldsutøvers kjønn, alder og klassetrinn, type hendelse: slag, sprak, trussel, kutt/stikk, spyting, bitt/kloring/lugging, kvelning, slag med bruk av gjenstand, annet)"

Bilag 10 Registreringsskjema for skader og vold/trusselhendelser i Oslo-skolen

I Dagsavisen 22. juni 2017, under overskriften "Politiet: Skolevolden øker", vises det til uttalelser fra leder for forebyggende enhet hos politiet på Manglerud og Stovner, Jarle Kolstad:

"Politiet i Oslo ser stadig flere tilfeller av vold og trusler i skolen. – Dette er noe av det som bekymrer oss aller mest, sier seksjonsleder Jarle Kolstad.

(...)

Ifølge seksjonsleder Jarle Kolstad ved Stovner politistasjon, er det ikke grunn til å tro at antall volds- og trusselhendelser ved Stovner videregående skole skiller seg vesentlig fra skoler som Hellerud, Hersleb, Holtet, Etterstad, Bjørnholt og Ulsrud, som har lignende elevgrunnlag:

– Jeg tror ikke Stovner skiller seg ut i det hele tatt. Dette er ingen enestående verstingskole selv om noen skoler har større utfordringer enn andre. Tilsvarende problemer viser seg mange steder, sier Jarle Kolstad,(...)

– Vi får mange tilbakemeldinger fra miljøarbeiderne rundt omkring på skolene om at det er veldig mye småtrusler og småvold som noen ganger blusser opp i store og alvorligere ting. Vi har vel brukt uttrykket trykkoker, sier Kolstad, som likevel understreker at politiet mener å ha kontroll og at det ikke hersker «svenske tilstander» i hovedstaden."

Hovedverneombud i Oslo-skolen, **Einar Osnes**, bekrefter også voldsutviklingen til Dagsavisen 19. mai 2017:

"Vold og trusler mot ansatte er et økende arbeidsmiljøproblem i Oslo-skolen, mener hovedverneombud Einar Osnes i Utdanningsetaten.

(...)

Vi mener det har vært en reell økning i forekomsten av voldsepisoder i perioden, og merker et økt trykk fra lærere som sliter med det de har opplevd i lang tid etterpå."

Bilag 11 Dagsavisen 19. mai 2017

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) på Ulsrud videregående skole i Oslo sendte 20. mars 2017 følgende bekymringsmelding til Utdanningsetaten, som også belyser voldsutviklingen i Oslo-skolen (understreket her):

"Arbeidsmiljøutvalget (AMU) ved Ulsrud VGS vil med dette brevet melde inn en rekke bekymringer vedrørende de ansattes psykososiale arbeidsmiljø. (...) Det er det store omfanget av hendelser og en økende alvorlighetsgrad i enkelte hendelser som særlig bekymrer AMU. AMU frykter at slitasjen på de ansatte kan føre til sykemeldinger eller at ansatte ønsker å skifte jobb.

Voldshendelser

Det har vært enkelte tilfeller av vold mot ansatte på skolen. Mandag 30/1 ble en ansatt slått til av en elev da hun gikk inn i en konfliktsituasjon. Vi har også opplevd at en annen ansatt fikk en pult kastet etter seg.

Ansatte forteller at de jevnlig må gå mellom elever for å forhindre slåsskamper. Dette har skjedd både i klasserom og utenfor klasserom.

(...)

Trusler

Flere ansatte har blitt utsatt for trusler fra elever. En elev truet en lærer med å finne lærerens hus og brenne det ned, en annen elev truet med å finne frem en pistol hvis læreren ikke gjorde som han sa. Dette er to eksempler av flere."

Bilag 12 Bekymringsmelding fra arbeidsmiljøutvalget ved Ulsrud videregående skole, av 20. mars 2017

Bekymringsmeldingen er også omtalt i Dagsavisens reportasje 5. juni 2017:

Bilag 13 Dagsavisen, 5. juni 2017

De siste 5 år har *innrapporterte* tall for vold og trusler mot ansatte i Oslo-skolen økt betydelig. Tallmaterialet fremgår av kommunens svar på søksmålsvarel, sammenholdt med den etterfølgende eposten med korrigerende av enkelte tall:

Bilag 14 E-post med korrigerende av skadetall oppgitt i kommunens svarbrev, av 16. mai 2015

Basert på kommunens egen fremstilling av tallmaterialet fremkommer følgende utvikling i antall tilfeller av vold og trusler mot ansatte i Oslo-skolen (både grunn- og videregående skoler):

Vold/trussel mot ansatte	2012	2013	2014	2015	2016
Alvorlig/svært alvorlige hendelser	?	?	?	592	901
Lite alvorlige hendelser	?	?	?	279	1039
Totalt	?	788	802	871	1940

Som oversikten viser økte volds- og trusselepisoder mot ansatte i Oslo-skolen fra 788 tilfeller i 2013 til 1940 tilfeller i 2016. Dette er en økning på 146 %.

Som det fremgår av kommunens svar på søksmålsvarsel, var det - når det gjelder tilfeller av alvorlige og svært alvorlige hendelser mot ansatte ved *de videregående skolene* - registrert hhv. 34 tilfeller i 2015 og 44 tilfeller i 2016. Dette utgjør en økning på ca 29,5 % på ett år.

Til ytterligere belysning av tallmaterialet **provoseres** fremlagt

- tall for hhv. alvorlige og svært alvorlige hendelser mot ansatte for 2012, 2013 og 2014, i de ordinære grunnskoler og videregående skoler i Oslo kommune
- tall for hhv. alvorlige og svært alvorlige hendelser mot ansatte ved de videregående skoler i Oslo for årene 2012, 2013, 2014, 2015 og 2016, *sortert etter navn på skolene*
- antallet volds- og trusseltilfeller som skolene/kommunen har hhv. politianmeldt og/eller meldt til Arbeidstilsynet for hvert av årene 2012, 2013, 2014, 2015 og 2016, *sortert etter navn på skolene.*

I svar på søksmålsvarsel viser kommunen til at "*av alvorlige og svært alvorlige hendelser mot ansatte, er det kun et mindretall av hendelser på de videregående skolene. Spesialskoler og grunnskoler med byomfattende spesialgrupper har flest innrapporteringer.*"

I denne sammenheng er det imidlertid grunn til å være kritisk til kommunens inndeling i skoletyper. På bakgrunn av den medieoppmerksomhet vold og trusler mot ansatte i Oslo-skolen fikk på forsommeren 2017, ga utdanningsdirektøren 24. mai 2017 en muntlig redegjørelse overfor kultur- og utdanningskomiteen i Oslo bystyre. Etter denne redegjørelsen ble komiteens nestleder, **Eivor Evenrud**, spurt av Dagsavisen om hun var fornøyd med utdanningsdirektørens redegjørelse for komiteen. Nestlederen svarte da følgende:

"- Vi fikk en redegjørelse der jeg satt igjen med et inntrykk av at mesteparten av de alvorlige eller svært alvorlige voldsepisodene har skjedd på spesialskoler. Ser man derimot nærmere på tallene, vil man se at dette ikke stemmer, sier Evenrud, og fortsetter:

- Vanlige grunnskoler med for eksempel én mottaksklasse er i statistikken slått sammen med spesialskoler, noe som gir et feilaktig bilde av virkeligheten.(...)"

Bilag 15 Utskrift fra Dagsavisen 27. mai 2017

Det varsles at Eivor Evenrud innkalles som vitne for nærmere å belyse sin uttalelse.

Det er også grunn til anta at det foregår en betydelig *underrapportering* av volds- og trusselepisoder i Oslo-skolen. I Nettavisens reportasje fra 2015 fremgår det at flere av lærerne i Oslo-skolen som Nettavisen snakket med, fortalte at de trodde mange hendelser ikke ble innrapportert og at omfanget av vold og trusler var større enn det de nevnte tallene viste.

Bilag 16 Utskrift fra Nettavisen, av 12. april 2015

Hovedverneombud i Oslo-skolen, Einar Osnes, bekreftet den samme tendens til underrapportering overfor Dagsavisen, 19. mai 2017:

"Det er grunn til å anta at det er en underrapportering av ulike årsaker. Det kan tenkes at hensynet til skolens omdømme er en av årsakene. Dette kan komme til uttrykk på flere måter; manglende informasjon til ansatte, manglende risikovurdering av elever og manglende rapportering av episoder."

Tendensen til underrapportering illustreres også ved reportasjen i Dagsavisen 22. juni 2017. Her fremkom det, for Stovner videregående skoles vedkommende, at kun 20% (fire av 20) av de politianmeldte forholdene var innrapportert i Oslo-skolens interne skaderegistrering (understreket her):

"[Rektor Terje Wold] bekrefter at medlemmene i skolens arbeidsmiljøutvalg (AMU) kun er informert om én av de 20 politianmeldte volds- og trusselhendelsene i skoleåret 2016/2017, nemlig saken de også behandlet der den kvinnelige læreren ble slått.

(...)

Dagsavisen vet at bare fire av de 20 politianmeldte forholdene er innrapportert i kommunens interne HR-system.

Ingen er meldt til Arbeidstilsynet.

I en e-post etter intervjuet skriver rektor: «Jeg ser at våre rutiner for innrapportering av slike hendelser kan forbedres, og vil gjennomgå dem for å sikre at de er gode nok og at de blir fulgt. Jeg vil også ha løpende dialog med områdedirektøren om slike saker.»

Etter arbeidsmiljøloven (aml.) § 5-1 plikter skolen som arbeidsgiver å sørge for "registrering av alle personskader som oppstår under utførelse av arbeid". Dersom en lærer blir "alvorlig skadet ved en arbeidsulykke, skal arbeidsgiver straks og på hurtigste måte varsle Arbeidstilsynet og nærmeste politimyndighet", jf. aml. § 5-2 (1). Dagsavisens dekning av vold- og trusler i Oslo-skolen våren 2017, tyder på at det i Oslo-skolen har foregått en betydelig svikt i den lovpålagte meldeplikten til Arbeidstilsynet.

Professor emeritus dr. juris Henning Jakhelln, med arbeidsrett som spesialfelt, uttalte seg også til Dagsavisen 22. mai 2017:

"– Når ingen av de 900 andre sakene er meldt inn, er det et spørsmål om vi har å gjøre med en systemsvikt – både når det gjelder meldeplikten, og det som verre er, nemlig å beskytte ansatte mot vold og trusler på arbeidsplassen, sier professor emeritus Henning Jakhelln (...)"

Bilag 17 Utskrift fra Dagsavisen, 22. mai 2017

Heller ikke overfallet mot Saers 15. mai 2014 ble innrapportert til Arbeidstilsynet, til tross for at det både representerte en ulykke og en alvorlig skade. I rektors redegjørelse til skolens medbestemmelsesutvalg (MBU) ble det livstruende angrepet mot Saers omtalt som "*uheldige episoder mellom elev og lærere*". Da det her vises til *flere* episoder, **provoserer** Saers fremlagt hvilke andre episoder, enn angrepet på ham selv, det her siktes til.

Bilag 18   Referat fra MBU, 11. juni 2014

Sammenfatningsvis kan det legges til grunn at omfanget av vold og trusler mot ansatte i Oslo-skolen er betydelig og har vært sterkt økende de siste årene. Dette har relevans for vurderingen av sannsynligheten for skade i Saers tilfelle, og dermed også for vurderingen av om kommunen har opptrådt grovt uaktsomt.

I det følgende redegjøres det nærmere for *den konkrete sannsynlighet* for skadeforvoldelse knyttet til eleven som tok kvelertak på Saers 15. mai 2014.

6.3.1.2   Skolen var godt kjent med overfallselevens historikk

I kommunens svar på søksmålsvarsel er det vist til at det er

"Utdanningsetatens konklusjon at skoleledelsen før hendelsen den 15.5.2017 [feilskrift for 2014] ikke satt med informasjon om volds-/trusselhistorikk eller rusmisbruk som tilsa at eleven representerte noen fare".

Skoleledelsen var imidlertid kjent med at eleven før overfallet på Saers hadde truet lærere både på tidligere skole og på Oslo Handelsgym. Det vises her til rektors notat av 2. mars 2015 til skolens medbestemmelsesutvalg (MBU) hvor rektor redegjør for "*risikovurdering gjort skoleåret 2013-14 i forbindelse med enkeltelev*" (understreket her):

"Skolen ble på et tidlig tidspunkt kjent med at en av elevene hadde en historikk med trussel mot lærer på tidligere skole. Samme elev var gjennom høsten 2013 involvert i en rekke mindre episoder med enkeltelever her på skolen, og opptrådte ved minst to anledninger truende mot skolens lærere. Det var i perioder tilsatt miljøarbeider (vekker) fra et eksternt firma i klassen, og det ble gjort enkeltvedtak om fotfølging av angjeldende elev. Klassen hadde assistent gjennom hele skoleåret.

Det ble gjort risikovurdering av situasjonen gjentatte ganger gjennom skoleåret. Eleven ble pålagt oppfølging hos Ungdom mot vold, og det ble gjort flere forsøk på å få eleven i behandling hos psykolog. Det var hyppig dialog med elevens familie. Basert på observasjon og tilbakemeldinger fra rådgivere og øvrig personale, vurderte imidlertid rektor at det ikke var sannsynlig at eleven ville utøve vold mot medelever eller personale. På det tidspunktet da hendelsen som omtales i neste avsnitt fant sted, hadde skolen derfor ikke lenger miljøarbeider (vekker) til oppfølging av denne eleven.

Som kjent, trengte denne eleven seg inn i et klasserom som var et annet enn sitt eget, i mai 2014. Lærer i dette klasserommet forsøkte å holde eleven tilbake. Da gikk eleven fysisk til angrep på lærer, og tilføyde denne betydelig skade. Denne læreren kjente ikke eleven fra før, og hadde derfor heller ingen informasjon om elevens historikk."

Bilag 19 Notat fra rektor Trond Lien, av 2. mars 2015

Rektor Trond Lien varsles som vitne for blant annet å belyse de vurderinger som lå til grunn for hans notat til MBU av 2. mars 2015.

Til belysning av kommunens kjennskap til elevens sannsynlige skadepotensiale, **provoseres** fremlagt

- all foreliggende skriftlig dokumentasjon vedrørende elevens oppførsel gjennom barne- og ungdomsskole. Vi er kjent med at slik informasjon samles i egen "mappe" og følger elevene.
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon vedrørende elevens "*historikk med trussel mot lærer på tidligere skole*" som Oslo Handelsgym, i følge rektors notat, ble kjent med på "*et tidlig tidspunkt*", enten dette refererer til barneskole, ungdomsskole eller tidligere videregående skole.
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon relatert til – i følge rektors notat - at den aktuelle eleven var "*gjennom høsten 2013 involvert i en rekke mindre episoder med enkeltelever her på skolen*"
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon relatert til at eleven "*opptrådte ved minst to anledninger truende mot skolens lærere*", jf. rektors notat. Etter det Saers er kjent med gjaldt dette elevens egen kontaktlærer, **Tom Arne Enstad**, og miljøarbeider **Greg Gurvicj**. Begge varsles som vitner for å belyse dette forhold.
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon for de risikovurderinger (inkludert premisser og konklusjon) som lå til grunn for at kommunen fattet "*enkeltvedtak om fotfølging av angjeldende elev*", jf. rektors notat.
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon for de vurderinger som lå til grunn for at "[k]lassen hadde assistent gjennom hele skoleåret", jf. rektors notat.
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon for de risikovurderinger, herunder premisser og konklusjoner, som fra kommunens side ble gjort av den aktuelle eleven, jf. rektors notat om at "[d]et ble gjort risikovurdering av situasjonen gjentatte ganger gjennom skoleåret."
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon knyttet til at eleven *ble pålagt oppfølging hos Ungdom mot vold*", jf. rektors notat.

- all foreliggende skriftlig dokumentasjon knyttet til at "*det ble gjort flere forsøk på å få eleven i behandling hos psykolog*", jf. rektors notat.
- all foreliggende skriftlig dokumentasjon for den risikovurdering (inkludert premisser og konklusjon) som lå til grunn for at skolen – kort tid før eleven tok kvelertak på Saers – opphevet engasjementet av vektere fra Securitas som inntil da hadde "*fotfulgt*" eleven, jf. rektors notat.

6.3.1.3 Eleven var tema på flere ressursteam-møter høsten 2013/våren 2014

I sitt notat viser rektor til at

"[u]tfordrende elever blir også behandlet i ukentlige ressursteammøter hvor ledelsen, rådgivere, PP-tjenesten, miljøarbeider og skolepsykolog er til stede, og oppfølging av enkeltelever blir bestemt."

Så langt Saers er kjent med skal overfallseleven ha vært tema på flere av ressursteam-møtene i perioden høsten 2013 til våren 2014. Referatene fra disse møtene er derfor relevante for å belyse arbeidsgivers risikovurderinger knyttet til eleven. Saers **provoserer** fremlagt samtlige referat og underliggende dokumentasjon fra ressursteam-møter, avholdt ved Oslo Handelsgymnasium, høsten 2013 og våren 2014.

6.3.1.4 Eleven brukte sentralstimulerende og/eller narkotiske midler

Skoleledelsen var kjent med eller hadde mistanke om, at eleven brukte, og til tider var under påvirkning av, ulike sentralstimulerende og/eller narkotiske midler, både i og utenfor skoletiden. Skolen var videre kjent med at eleven hadde interesse for og drev med kampsport. Sammen med de øvrige kjente forholdene, tilsier dette en høyere risikovurdering.

6.3.1.5 Andre elever ved skolen var redde for eleven

Forsker og førsteamanuensis ved Høyskolen i Oslo og Akershus, **Børge Skåland**, leverte i 2016 en doktorgrad på temaet vold og trusler mot lærere¹. Doktorgraden var basert på hans intervjuer av 14 lærere som alle hadde opplevd grove trusler eller fysisk vold fra elever. Som del av sitt etterfølgende arbeid intervjuet Skåland foruten Clemens Saers, også de to kvinnelige elevene som var tilstede i klasserommet da Saers ble angrepet. I en transkribert versjon av intervjuet med en av de kvinnelige elevene, **Saida Ahmed Ali Adam Suliman**, som kom til Norge fra Sudan i 2011, uttaler hun følgende (understreket her):

*"Hvorfor ville de egentlig inn i klassen?
Vi hadde en ny lærer. De ville vise at 'vi har makt'. F.eks., når det kom en ny (elev) til klassen, forsøkte de å irritere ham for å se om han ble redd. Men hvis han ble sint, så skulle de trekke seg*

¹ "The experience of student-to-teacher violation. A phenomenological study on Norwegian teachers being violated by students", PhD-grad ved Norges teknisk-vitenskapelige universitet (NTNU)

fra denne personen. De kom for å se om de 'ville reagere på oss'. Og så lenge ingen reagerer, så viste de at 'Vi har makta her'. Jeg vet ikke hva de tenker, men bare makt."

(...)

Vi har sagt flere ganger at de guttene plager oss i klasserommet, men ingen har sagt noen ting. Ingen har vist hensyn til å stoppe de guttene. Jeg tror skolen vet at de guttene gjør sånne ting, men de gjør ingen ting. Kanskje de ikke vil miste elever."

Bilag 20   Forsker Børge Skålands transkripsjon av intervju med Saida Ahmed Ali Adam Suliman, 7. oktober 2016

Som det her fremkommer mener den kvinnelige eleven ved Oslo Handelsgym, at skolens motiv for ikke å stanse overfallseleven eller hans kamerater fra å plage andre elever, kan ha vært at skolen ønsket å beholde dem som elever. Som vi kommer tilbake til nedenfor, kan dette eventuelt ha en sammenheng med at skolene i Oslo, gjennom stykkprisfinansiering, mottar midler etter antallet elever ved skolen.

Den andre kvinnelige eleven er **Farhiya Sigaledatter Muhamed**, en kvinnelig elev ved Oslo Handelsgym som kom til Norge fra Somalia i 2012. I følge Skålands transkripsjon uttalte hun følgende om overfallseleven:

"Hva visste dere om eleven?"

En plagsom person. Veldig plagsom. Veldig. Gjorde rare ting. Var så irriterende. Har kommet mange ganger til klassen vår. Kommer og plager hele tiden. Alle lærerne visste om ham, ikke Clemens."

Bilag 21   Forsker Børge Skålands transkripsjon av intervju med Farhiya Sigaledatter Muhamed, 8. juni 2016

Skåland intervjuet henne samme dag som hun mottok Carnegies heltediplom fra den amerikanske ambassaden fordi hun hadde prøvd å avverge overfallselevens angrep på Saers. Tilstede under den høytidelige overrekkelsen i den amerikanske ambassadørboligen, var blant andre Fylkesmannen i Oslo og Akershus, men ingen fra skolens ledelse eller fra Utdanningsetaten.

Bilag 22   Nettavisens omtale av Carnegie-tildeling til Farhiya Sigaledatter Muhamed, 2016

Både Børge Skåland, Farhiya Sigaledatter Muhamed og Saida Ahmed Ali Adam Suliman varsles som vitner for bl.a. å forklare seg om uttalelsene ovenfor.

6.3.1.6   Skolen engasjerte vektere til å fotfølge eleven

Til tross for rektors uttalelser i overnevnte notat om at vektere ble benyttet til "*fotfølging av angjeldende elev*", har kommunen i svar på søksmålsvarsel anført at rektor tar feil:

"Vi har undersøkt dette nærmere, og dette viser seg at rektor har blandet den aktuelle eleven med en annen elev. Det ble ikke truffet vedtak eller på annen måte besluttet at den aktuelle eleven skulle forfølges av vekter. For den andre eleven ble det derimot i november 2012 truffet enkeltvedtak om forfølging."

Saers stiller seg uforstående til dette og viser til at de aktuelle Securitas-vektene selv har bekreftet at de var engasjert for å fotfølge eleven som angrep ham.

I Dagsavisens reportasje av 18. mai 2017 uttaler en av vektene seg anonymt (understreket her):

"Jeg fikk beskjed fra vaktelskapet om å være "på" denne eleven spesielt, og vite at han kunne være hissig. Hvis noen spurte skulle jeg si at jeg var der fra Utdanningsetaten for å observere. Da jeg kom på skolen fikk jeg et nøkkelkort stukket i hånda, men aldri noe informasjon om at denne eleven hadde vært innblandet i flere volds- og trusselepisoder. Rektor snakket jeg aldri med. I verste fall kunne det ha vært meg og ikke læreren som ble angrepet, sier den tidligere skolevekteren som ønsker å være anonym."

Dagsavisen konfronterte vektene med at kommunen mener rektor tar feil når rektor i sitt notat beskriver at vektere ble benyttet til fotfølging av den skadevoldende elev:

"Det er en virkelighetsbeskrivelse vektene som var satt på jobben avviser: - Jeg fotfulgte denne eleven i ukevis så jeg vet godt hvilken elev det er snakk om. Eleven er den samme som ble dømt for vold mot læreren, fastholder vektene overfor Dagsavisen."

Bilag 23 Dagsavisen 18. mai 2017

Også den andre vektene har uttalt seg i saken, og rektor har selv i epost til Saers bekreftet at hans navn er **Henning Eimstad**.

Bilag 24 Epost fra rektor Trond Lien, av 16. mai 2017

Eimstad har i epost bekreftet at han var engasjert for å følge opp den aktuelle eleven, samt at han ikke er identisk med vektene som uttalte seg anonymt til Dagsavisen (understreket her):

"Har du, som ansatt vektor i Securitas, hatt oppdrag på Oslo Handelsgymnasium for å følge med på en elev ved navn [overfallseleven]?"

- Det stemmer! Beskrivelsen av oppdraget slik jeg kan huske den var at klassen som helhet var ganske trøblete, men at det skulle holdes et ekstra øye med [overfallseleven].

Når jeg var med klassen ble jeg bare kalt miljøarbeider, og gikk sivilt kledd. Men jeg var ansatt som vektor i Securitas.

Kan det stemme at dette var i tidsrommet høsten 2013 – våren 2014?

-Ja, det stemmer det at det var i dette tidsrommet.

Fikk du under oppdraget informasjon fra rektor om hvorfor skolen engasjerte vekter?

-Ja, som nevnt ovenfor ble jeg informert om grunnen til engasjementet under møte med rektor før jeg møtte klassen. Grunnen var en problematisk klasse, og [overfallseleven] sitt navn ble nevnt spesifikt.

Kan du huske om rektor (eller andre i ledelsen) opplyste om at [overfallseleven] hadde truet lærer/lærere slik at disse ikke følte seg trygge når han var tilstede i klassen?

-Ja, jeg ble fortalt at [overfallseleven] hadde truet lærer/lærere i samtalen med rektor."

Bilag 25   Epost fra Henning Eimstad, av 1. juni 2017

Henning Eimstad varsles som vitne og vil bl.a. forklare seg om sin opptreden som vekter på Oslo Handelsgym våren 2014.

Som nevnt har kommunen i svar på søksmålsvarsel vist til at taushetsplikten var til hinder for at Saers (som lærer i tilstøtende klasserom til overfallseleven) ble informert den risiko som knyttet seg til eleven. Etter vekternes uttalelser ovenfor, synes imidlertid den samme taushetsplikt ikke å ha vært til hinder for at skolen ga slik informasjon til vekterselskapet som så ga den videre til en av sine ansatte vektere, eller at rektor selv ga slik informasjon direkte til vekteren. Til belysning av dette forhold **provoseres** fremlagt ethvert foreliggende, skriftlig materiale knyttet til kommunikasjonen mellom skoleledelsen eller øvrige enheter i kommunen, vedrørende engasjering av vektere til å følge opp overfallseleven eller andre i samme klasse som ham, skoleåret 2013/2014. Videre **fremprovoseres** redegjørelse for hvordan man overfor vekterselskapet/vekteren, vurderte "tilsidesettelse" av den taushetsplikt som i svar på søksmålsvarsel er påberopt overfor Saers.

6.3.1.7   Rektors erkjennelse av feilvurdering

Høsten 2016 ba Saers om et møte med rektor Trond Lien, og møtet fant sted på rektors kontor, 15. november 2016. I møtet ønsket Saers blant annet å høre rektor utdype sin risikovurdering av den aktuelle eleven. Ettersom Saers antok han ville få høre uttalelser som arbeidsgiver ikke senere ville stå ved, gjorde han opptak av samtalen. Kommunens overnevnte forsøk på å hevde at det ikke ble engasjert vektere til å følge eleven, underbygger at Saers hadde god grunn til gjøre opptak fra møtet med rektor.

Kommunen har fått opptaket oversendt som lydfil pr epost. Fra opptaket gjengis her følgende avsnitt (min 06:31 – 10:07):

"[Rektor:] Du og jeg har sannsynligvis hatt en variant av denne samtalen før, men det har sikkert vært blandet inn i andre ting. Jeg kan ... jeg kan si noe om hvilke vurderinger som er gjort for akkurat denne eleven i forkant av det som skjedde. Altså i det skoleåret som lå forut for at han angrep deg. Fordi (ehm) ... denne eleven hadde ved to eller tre anledninger opptrådt verbalt truende overfor lærere, også ovenfor en avdelingsleder. Dette visste naturligvis de lærerne som hadde han og i perioder så hyret vi en vekter fra Securitas for å fotfølge denne eleven. Dette var

altså ikke en informasjon som jeg aktivt gikk ut med, så det ... det hadde jeg på en måte ikke tenkt på engang, men som elevens lærere kjente. Da vi kom til april/mai, kanskje april, det har jeg ikke noe fasit på. Den våren så gjorde Sissel Holm og jeg, for hun var avdelingsleder for service ikke sant, en vurdering på om vi skulle fortsette å ha Securitas vekter på eleven eller ikke. Og vi vurderte, og det er min beslutning, og det får jeg bare leve med resten av livet. Vurderte at det ikke var nødvendig. Det var selvfølgelig en feil beslutning. Men det var gjort ut i fra en helt konkret vurdering. Det var ikke noe vi bare bestemte helt sånn. Altså, det var ikke tilfeldighet at den beslutningen ble tatt da. Det var en aktiv beslutning at vi avsluttet kontrakten med Securitas. Og så skjedde dette med deg."

Her bekrefter rektor igjen at vektere ble leid inn fra Securitas for å fotfølge eleven. Rektor bekrefter også at det var en feilvurdering å avslutte vekteroppdraget. Da rektor viser til at skolens avdelingsleder Sidsel Holm Bye, også var med på denne vurderingen, varsles hun som vitne.

6.3.1.8 Rektor ønsket å bortvise eleven, men Utdanningsetaten sa nei

Etter angrepet på Saers 15. mai 2014 søkte rektor til Utdanningsetaten om bortvisning av eleven som hadde angrepet Saers. Mens søknaden ble behandlet i Utdanningsetaten fikk eleven fortsette å oppholde seg på skolen. Tre uker etter hendelsen var overfallseleven derfor ennå ikke bortvist. I følge Dagsavisen 18. mai 2017 (se bilag 23) skal Utdanningsetaten rett etter angrepet på Saers, ha avslått rektors søknad om umiddelbar bortvisning (understreket her):

"I følge opplysninger Dagsavisen sitter på, skal rektor på OHG, rett etter angrepet på Saers ha anmodet Utdanningsetaten om å bortvise 18-åringen for resten av skoleåret, men fått avslag."

At Utdanningsetaten skal ha avslått rektors søknad om umiddelbar utestengelse fra skolens område underbygges av tekstmeldinger sendt mellom rektor og Saers. Meldingene bekrefter at rektor vurderte den skadevoldende eleven som farlig, men at hans vurderinger ble overprøvd av Utdanningsetaten:

Tekstmelding fra rektor til Saers, 22. mai 2014 (understreket her):

"Hei, forsøkte å ringe deg, tar det på SMS i stedet. Det er mulig at [overfallseleven] kommer på skolen i morgen. Der kan jeg ikke stanse, for ikke å ødelegge for bortvisningsaken. Det kan man jo tenke hva man vil om, jeg er uansett under beordring her. Både miljøarbeider, vekter og jeg selv vil være i høy beredskap hele dagen. Men hvis du vil slippe å møte ham, så er det helt i orden. Da kan vi ordne vikar for 1a. Trond"

Saken var samtidig under politietterforskning og Saers ble 5. juni 2014 kontaktet av politietterforsker. Underveis i samtalen med etterforsker opplyste Saers at eleven ennå ikke var utestengt fra skolens område. Politietterforskeren skal da ha blitt overrasket og tatt initiativ til at det ble nedlagt besøksforbud for eleven med umiddelbar virkning og med ordlyd (understreket her):

"- Å oppsøke, forfølge og på noe vis å ta kontakt med Clemens Saers, (...) Ved påtreffelse i eller ved studiested pålegges [overfallseleven] å holde tilstrekkelig avstand og/eller gå ut av rom.

Forbudet gjelder fra i dag, og frem til og med 05.09.2014.

(...)

Det er grunn til å tro at [overfallseleven] ellers vil

- *Begå en straffbar handling overfor en annen person*

Forbudet er ilagt etter begjæring fra Clemens Saers."

Bilag 26   Politiets beslutning om besøksforbud, av 5. juni 2014

Samme dag, 5. juni 2014, informerte Saers rektor om politiets besøksforbud pr tekstmelding:

"Politiet tok kontakt 1145. Arbin får beskjed fra dem i dag at han ikke må vise seg på O H G mere! Det etaten straks burde ha gjort gjør altså politiet på egen hånd. Clemens".

Trolig foranlediget av Saers' sms, tok skolen deretter - men først fem dager etterpå - selv initiativ til å begjære besøksforbud for eleven, noe som også ble innvilget av politiet. Beslutning om besøksforbud hadde da følgende ordlyd (understreket her):

"- Å oppholde seg på Oslo Handelsgymnasium, parkveien 65, 0254 Oslo

Forbudet gjelder fra i dag, og frem til og med 15.08.2014

Det er grunn til å tro at [overfallseleven] ellers vil

- *Begå en straffbar handling overfor en annen person*
- *Forfølge en annen person*
- *Krenke en annens fred*

Forbudet er ilagt etter begjæring fra Oslo Handelsgymnasium."

Bilag 27   Politiets beslutning om besøksforbud, av 10. juni 2014

Så langt Saers er kjent med besluttet besøksforbud normalt for tre måneder av gangen. Det besøksforbud som ble besluttet på grunnlag av Saers egen begjæring, gjaldt for tre måneder (5. juni – 5. september 2014). Det besøksforbud som deretter kom på grunn av skolens begjæring, var imidlertid begrenset til og med fredag 15. august 2014, dvs. siste arbeidsdag før skolestart mandag 18. august. Dette kan tyde på at skolens ledelse så for seg og ønsket å legge til rette for at overfallseleven skulle komme tilbake ved skolestart høsten 2014. Saers **fremprovoserer** en redegjørelse for hvilke vurderinger og konklusjoner som lå til grunn for at skolen tilsynelatende begjærte en slik tidsbegrensning på besøksforbudet.

Som nevnt ble rektors vurdering av utvisning av den aktuelle eleven overprøvd av Utdanningsetaten, noe som kan tyde på at kommunen opererer med en *høyere* terskel for bortvisning av en elev fra skolens område, enn politiets terskel for å ilagge eleven besøksforbud på samme område.

At det ikke forelå bortvisningsgrunnlag, forklarer kommunen med henvisning til opplæringslovens § 3-8 annet ledd og at "[v]ilkårene for å bortvise eleven resten av skoleåret var ikke tilstede", jf. kommunens svar på søksmålsvarsel.

Fra Saers side bemerkes at den aktuelle bestemmelsen gir hjemmel for bortvisning av en elev som "vedvarende har vist ei framferd som i alvorleg grad går ut over orden og arbeidsro for elevene, eller når ein elev alvorleg forsømmer pliktene sine", jf. lovens ordlyd. Det er etter dette vanskelig å forstå at Utdanningsetaten ikke fant grunn til å etterkomme rektors søknad om bortvisning av eleven som hadde tatt livstruende kvelertak på Saers.

Saers **fremprovoserer** kommunens redegjørelse for det rettslige grunnlaget og de nærmere kriteriene, samt praksis i Oslo-skolen, knyttet til bortvisning og utvisning av elever i videregående skole. Det **provoseres** også fremlagt ethvert foreliggende, skriftlig materiale som angår eller gjelder kommunikasjonen mellom rektor og hans overordnede, knyttet til bortvisning av overfallseleven våren 2014. Videre **provoserer** Saers fremlagt all foreliggende, skriftlig dokumentasjon for Utdanningsetatens vurderinger, herunder premisser og konklusjon, som lå til grunn for avslaget på rektors søknad om bortvisning.

Så langt Saers kjenner til, er det etter at han varslet kommunen om søksmål, og med virkning fra 1. oktober 2017, besluttet å omplassere rektor Trond Lien til Foss videregående skole. I mellomtiden skal det visstnok tiltre en vikar frem til det ansettes ny rektor i fast stilling. Det **provoseres** fremlagt forklaring på hvorfor Trond Lien omplasseres og om dette har sammenheng med angrepet på Saers.

6.3.1.9 Kontaktlærerens vurdering av overfallseleven

For å underbygge at den skadevoldende eleven ikke representerte noen risiko, har kommunen i svar på søksmålsvarsel, vist til at overfallseleven og hans kontaktlærer "hadde et godt forhold":

"Elevens kontaktlærer, Tom Arne Enstad, hadde et godt forhold til eleven. Han har i forbindelse med Utdanningsetatens arbeid med å klarlegge de faktiske forhold i saken opplyst at han aldri var redd for at eleven kunne være voldelig og opplevde aldri eleven som truende. Enstad kan forstå at andre kunne oppfatte ham som truende. (...)"

Saers anfører at det er grunn til å betvile kontaktlærer Enstads vurderingsevne, eventuelt sannferdigheten i den vurdering kommunen tillegger **Tom Arne Enstad**, og varsler sistnevnte som vitne i saken.

For det første viser Saers til at en av grunnene til at skolen engasjerte vektere til å fotfølge overfallseleven, nettopp var hans trusler mot kontaktlærer Tom Arne Enstad.

For det andre viser Saers til at etter angrepet uttalte Enstad til ham at dersom Saers "bare hadde vist eleven respekt så hadde ikke angrepet skjedd", noe som dels illustrerer at kontaktlærer synes å ha hatt en for ettergivende holdning overfor overfallseleven, og dels at kontaktlærer synes å ha veket unna for å konfrontere eleven, trolig fordi han anså dette som for risikabelt.

For det tredje viser Saers til episoden som inntraff kort tid før angrepet, våren 2014. Kontaktlærer Enstad deltok da med sin klasse, inkludert overfallseleven, som publikum under en danseforestilling i Dansens Hus. Tilstede var også kontaktlærer, **Christine Barland**, som var kontaktlærer for klassen Saers underviste da han ble angrepet. Barland har i en erklæring redegjort for sin erfaring med overfallseleven og hans kontaktlærer (understreket her):

"Jeg var ansatt ved Oslo handelsgymnas fra 1. august 2013 til 30. juni 2014. I den perioden var jeg kontaktlærer for FGyB, forberedende grunnkurs for innvandrere. Det var til å begynne med 15 elever i klassen, alle hadde gjennomført innføringskurs og skulle nå ha ett år på å forberede seg til å gjennomføre videregående opplæring. Det var elever mellom 16 og 20 år, fra Polen, Somalia, Pakistan, Libya, Palestina mm.

Overfallet på Saers skjedde inne i klasserommet vi hadde fast. Jeg var ikke på skolen den dagen og jeg hadde elevene neste gang tirsdagen etter. (Jeg underviste også i norsk i vanlige klasser på skolen). Da jeg satte i gang undervisningen, så elevene litt rart på meg, så gikk det en stund før de spurte: vet du det ikke? Hva da, svarte jeg. Så fortalte de om overfallet og at det var en av jentene som hadde måttet stoppe overfallet med en kost.

Jeg spurte kollegene mine om de visste noe, det ble nevnt at rektor hadde sagt noe på personalrommet fredagen før, men jeg ble ellers ikke informert av noen fra ledelsen. Det ble heller ikke snakket om ved noen anledninger siden.

Da elevene mine fortalte om overfallet, skjønnte jeg umiddelbart hvem dette var snakk om. Overfallseleven visste jeg godt hvem var, han var synlig i skolemiljøet fordi han kunne være truende. Det var spesielt en gang jeg hadde tatt med klassen på danseforestilling på Dansens hus, der denne eleven løp opp og ned i salen, ropte og bannet fra bakerste rad og lo høyt av forestillingen. Kontaktlæreren hans satt også i salen og elevene mine spurte hvorfor han ikke gjorde noe med problemet. Jeg lurte på det samme.

I gangene på skolen gikk de fram og tilbake og banket hardt på dørene til klasserommene. Etter hvert visste vi at det var dem, men alle dører er låst fra utsiden og vi åpnet som regel, i tilfelle det var noen andre. Som oftest var de bare borte, andre ganger ville de inn i rommet med et eller annet påskudd. Elevene mine vek unna for å unngå bråk, sa de. Overfallseleven kunne komme mot meg i gangen og late som han skulle skremme og så gå videre og le høyt. Det opplevde jeg som truende og jeg vek også unna når han var i nærheten.

På karaktermøtet til sommeren 2014, der alle lærere må være tilstede og gå gjennom alle orden og atferdskarakterer, husker jeg at elevene som angrep Clemens fikk god i karakter. Jeg reagerte på det og spurte hvorfor, etter at de hadde gjort det de gjorde. Svaret var at de allerede hadde blitt utvist og at de ikke skulle ha "dobbel straff". Det var ikke rom for å spørre mer, så jeg sa ikke noe."

Barland varsles som vitne for å forklare seg om sin erklæring.

Så langt Saers kjenner til fikk verken overfallseleven eller de fire medelevene som bistod ham under angrepet på Saers, nedsatt karakterer i orden eller oppførsel. Saers **provoserer** avklart hvilken oppførselskarakter den skadevoldende elev og hans fire medelever som deltok i angrepet, fikk våren 2014.

Videre skal kontaktlærer Tom Arne Enstad overfor overfallseleven ikke ha satt én eneste skriftlig anmerkning for dårlig orden og oppførsel, i løpet av skoleåret 2013/2014. Saers fremprovoserer en avklaring av om dette medfører riktighet. Dersom Enstad ga overfallseleven skriftlige anmerkninger, **fremprovoseres** disse.

Som nevnt ovenfor skal kontaktlærer Enstad selv ha blitt truet av den aktuelle eleven og dette skal ha vært hovedgrunnen til at skolen engasjerte vektere for å fotfølge eleven. Det vises her til rektors notat av (se bilag 19 ovenfor):

"Samme elev var gjennom høsten 2013 involvert i en rekke mindre episoder med enkeltelever her på skolen, og opptrådte ved minst to anledninger truende mot skolens lærere. Det var i perioder tilsatt miljøarbeider (vekter) fra et eksternt firma i klassen, og det ble gjort enkeltvedtak om fotfølging av angjeldende elev."

Så langt Saers kjenner til, fikk Enstad fra og med høsten 2014 ikke fortsette som kontaktlærer for overfallselevens klasse. Det **fremprovoseres** redegjørelse for når og hvorfor Enstad ikke fikk fortsette som kontaktlærer, og om dette har sammenheng med angrepet på Saers, samt hvilken stilling/funksjon Enstad fikk fra og med høsten 2014.

6.3.1.10 Rådgiverens umiddelbare reaksjon etter overfallet på Saers

Gro Huser er rådgiver ved Oslo Handelsgym og fulgte overfallseleven tett mens han var elev ved skolen. Da Saes dagen etter angrepet passerte Huser i skolens trapperom, forklarte han henne om overfallet. Huser skal da kommet med følgende umiddelbare utrop: *"Hva, tok du på ham? Han er jo livsfarlig!"*. Gro Huser varsles som vitne og vil forklare seg nærmere om dette.

6.3.1.11 Overfallseleven utøvde vold og trusler også etter angrepet mot Saers

Det følger av straffedommen mot eleven at han i tillegg til angrepet på Saers 15. mai 2014, også ble funnet skyldig i både vold og trusler dagen etter, 16. mai 2014. Følgende gjengis fra tingrettens dom, side 6 (se bilag 8 ovenfor, understreket her):

"Retten legger på bakgrunn av forklaringene fra billettkontrollørene Abdulrahman Al-Atrash og Al Haseen Abdullah at tiltalte, for å hindre billettkontrollørene i å gjennomføre billettkontrollen mot tiltalte, dyttet begge kontrollørene slik at de alle tre falt i bakken, og at tiltalte deretter fortsatte med å dytte og rive i klærne til billettkontrollørene over tid. Tiltalte utøvde på et tidspunkt press mot halsen til billettkontrolløren Al-Atrash, enten ved at han

holdt rundt halsen med hånden eller ved at han stramte Al-Atrash sin t-skjorte. Strammingen rundt halsen var uansett så kraftig at det ble ubehagelig for Al-Atrash, og det måtte stor kraft og felles innsats av de to kontrollørene til for å få tiltalte til å løsne grepet. Retten legger videre til grunn at tiltalte dyttet billettkontrollørene i flere omganger før politiet kom til stedet, også etter at ytterligere to billettkontrollører kom for å assistere de første to. Mot slutten av opptrinnet uttalte tiltalte også en rekke trusler og ukvemsord, herunder at han skulle drepe billettkontrollørene og deres familier og at han skulle få sin onkel, "den største iraneren i byen", til å ta dem. Under hele episoden forstyrret tiltalte den alminnelige fred og orden på trikken ved sin voldsutøvelse og sine høylydte trusler."

Fra politiavhør kommer det også frem at eleven i etterkant av angrepet på Saers også truet to av de andre kvinnelige elevene som bidro til å stanse overfallet av Saers i klasserommet.

I politiavhør 28. januar 2015 av Farhiya Sigaledatter Muhamed, forklarte hun (understreket her):

"Vitnet møtte tilfeldigvis på mistenkte i juni [2014] på MacDonalds på Nasjonal Theateret . Han kom da bort til henne og sa "du bruker Hijab, du må ikke lyve, du må si sannheten – det var læreren som begynte". Han sa også "du skal angre på det". Dagen etter gikk vitnet til rektor og fortalte dette."

Bilag 29   Politiavhør av Farhiya Sigaledatter Muhamed, av 28. januar 2015

I politiavhør av 28. januar 2015 av Saida Ahmed Ali Adam Suliman, forklarte hun (understreket her):

"Vitnet traff gjerningspersonene i aulaen [på skolen] noen dager etter hendelsen. Da sa de "vi skal ikke forlate dere, for det var dere som sa det var oss". Dette var skremmende, og vitnet fortalte det til rektor. Vitnet går nå på annen skole, og har ikke truffet mistenkte eller de andre guttene noe mer."

Bilag 30   Politiavhør av Saida Ahmed Ali Adam Suliman, av 28. januar 2015

Både Farhiya Sigaledatter Muhamed og Saida Ahmed Ali Adam Suliman er varslet som vitner.

6.3.2   **Betydelig skadeomfang dersom skaden inntraff**

Det andre elementet i vurderingen av skaderisiko, er *skadeomfanget* dersom det først inntreffer et fysisk angrep mot lærer. Her kan det kort konstateres at de skader, så vel fysiske som psykiske, som Saers ble påført ved elevens angrep, bekrefter at skadeomfanget kan bli betydelig.

6.3.3 Oppsummering - skaderisiko

Den generelle sannsynligheten for at en lærer ved Oslo-skolen skades, må etter gjennomgangen ovenfor anses betydelig. Sannsynligheten for at den aktuelle overfallseleven, under konfrontasjon eller irettesettelse, kunne komme til å utøve vold og skade en lærer, må også anses stor. Skadeomfanget ved eventuell skade må videre anses betydelig. Samlet sett må skaderisikoen anses høy.

6.4 Gode muligheter for skadeforebyggelse

Et relevant moment ved vurderingen av om Oslo kommune har opptrådt grovt uaktsomt, vil være om kommune hadde handlingsalternativer og med letthet kunne ha handlet annerledes.

Saers anfører at kommunen hadde flere og gode muligheter til å forebygge at han ble skadet. Skolen kunne blant annet ha informert Saers om den risiko som var knyttet til overfallseleven. Videre kunne skolen dels ha opprettholdt/forlenget ordningen med bruk av vektere som fotfulgte eleven, og dels kunne skolen på et tidligere stadium ha vurdert bortvisning etter opplæringsloven § 3-8 annet ledd.

6.5 Brudd på sentrale sikkerhetsregler til vern om ansatte

Det anføres at Oslo kommune i egenskap av arbeidsgiver har plikt til å holde sine ansatte lærere informert om elever som kan innebære risiko og fare for skade.

Etter arbeidsmiljøloven § 4-3 skal en lærer i likhet med enhver annen arbeidstaker "så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre". Det er på det rene at "andre" her også omfatter elever. Det er arbeidsgiver som er pliktsubjekt etter bestemmelsen.

Både etter arbeidsmiljøloven og forskrift til loven, stilles det klare krav om at skolen som arbeidsgiver plikter å foreta løpende kartlegging av de ansattes arbeidsmiljø og en vurdering av eksisterende og potensiell risiko knyttet til arbeidet (risikovurdering). Det vises her bl.a. til arbeidsmiljøloven § 3-1 og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 7-1.

Arbeidsmiljøloven § 3-2 lister opp "særskilte forholdsregler for å ivareta sikkerheten". Lovgiver har her valgt å nevne informasjon til ansatte som første punkt, se aml. § 3-2, første ledd bokstav a):

"For å ivareta sikkerheten på arbeidsplassen skal arbeidsgiver sørge for (...) at arbeidstaker gjøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at arbeidstaker får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig." [vår utheving]

I forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 9-1, er informasjon til de ansatte uttrykkelig nevnt som en av flere måter å ivareta de ansattes sikkerhet på. I følge bestemmelsen skal skolen som arbeidsgiver "sørge for at arbeidstakerne og deres representanter får løpende informasjon om risikofaktorer i tilknytning til arbeidet og hvordan disse kan unngås".

Ved ikke å informere Saers om den fare og risiko som den skadevoldende eleven representerte, samt ved den mangelfulle risikovurdering av overfallseleven som lå til grunn før Saers ble angrepet, har kommunen brutt sentrale sikkerhetsregler til vern om ansatte.

6.6 Ikke aktverdige formål bak kommunens handlemåte/unnløtelse

6.6.1 Innledning

I vurderingen av grov uaktsomhet er det relevant å se hen til om kommunen hadde et aktverdig formål som kan forsvare dens handlemåte/unnløtelse.

6.6.2 Kommunens opptreden kan ikke forsvares under henvisning til taushetsplikt

Kommunen har i svar på søksmålsvarsel vist til at (understrekert her):

"forvaltningslovens regler om taushetsplikt, jf. § 13 flg. er til hinder for at informasjon om elevens personlige forhold deles med andre ansatte enn dem som har tjenstlig behov for slik informasjon. At Saers hadde klasserom i nærheten av eleven vil ikke i seg selv være tilstrekkelig til at enhver informasjon om elevens personlige forhold skulle gis".

Til dette anfører Saers for det første at angrepet i klasserommet 14. mai 2014 underbygger at Saers hadde et "tjenstlig behov" for å få informasjon om den risiko som knyttet seg til overfallseleven. For det andre anføres at Saers aldri har forventet å få "enhver informasjon om elevens personlige forhold". Dette er en unødvendig overdrivelse av Saers anførsel. Det hadde vært tilstrekkelig om han f.eks. hadde fått høre fra skoleledelsen at den skadevoldende eleven hadde en volds- og trusselhistorikk fra tidligere skole og fra Oslo Handelsgym, at han kunne være ustabil, aggressiv og oppfarende, og at ansatte derfor måtte unngå konfrontasjoner.

For det tredje anføres at Saers, i likhet med øvrige lærere ved skolen, selvfølgelig har taushetsplikt om personlige forhold knyttet til elevene. Etter mer enn 45 år som lærer er Saers meget vel kjent med dette.

Til belysning av praksis knyttet til avveiningen mellom informasjon og personvern hensyn i Oslo-skolen, tilbys vitneforklaring fra **Lars Nylund**, som er en av tre hovedverneombud i Oslo-skolen.

6.6.3 Forhold som kan ha påvirket skolens risikovurdering

Saers anfører at systemet med stykkprisfinansiering og fritt skolevalg i Oslo-skolen, setter den lokale ledelsen ved Oslo-skolene i en konkurransesituasjon skolene imellom. Det press en slik konkurransesituasjon innebærer, kan påvirke den lokale skoleledelsens risikovurdering og informasjonsplikt.

At slike beveggrunner gjør seg gjeldende i Oslo-skolen, bekreftes av forskning som har vurdert Oslo kommunes system med stykkprisfinansiering og fritt skolevalg. Professor Cecilie R. Haugen og førsteamanuensis Ingvild Bjordal ved institutt for lærerutdanning ved NTNU, har gjennom et pågående forskningsprosjekt intervjuet 12 lærere og 15 rektorer i Oslo-skolen for å høre deres versjon av

arbeidshverdagen i et markedsrettet skolesystem. Til Dagsavisen 14. juni 2017 uttaler de to forskerne følgende (understreket her):

"I OECDs rapport «Equity and Quality in Education» fra 2012, peker også OECD på hvordan fritt skolevalg som system øker segregering og ulikhet. For å forhindre dette mener OECD det er nødvendig å sette inn mottiltak.

(...)

Ifølge OECD viser forskning at foreldre som benytter seg av fritt skolevalg først og fremst gjør det for «å unngå skoler med et høyt antall vanskeligstilte elever». Derest for å sikre at barna går sammen med elever med samme bakgrunn som dem selv.

De to skoleforskerne mener det er et stort paradoks ved skolens markedsretting at systemet søker å fremme åpenhet om resultater og samtidig fortier problemer.

- Foreldrenes og elevenes valg av skole er kritisk for skolens budsjett. Å snakke høyt om voldsproblematikk eller andre viktige utfordringer kan true skolens omdømmebygging. Rent strategisk blir det viktig å holde denne informasjonen skjult for allmennheten, mener forskerne.

Bilag 31 Utskrift fra Dagsavisen 14. juni 2017

Tilsvarende syn bekreftes av både verneombud og sentrale tillitsvalgte i Oslo-skolen.

Odd Erling Olsen, tillitsvalgt i Utdanningsforbundet i Oslo og kontaktperson for de videregående skolene, uttalte følgende til nettavisen Vårt Oslo, 15. februar 2017 (understreket her):

"- Det verste med omdømmebyggingen er at det skaper en lukkethetskultur. Uheldige hendelser, som vold mellom elevene og vold mot lærerne, går vi ikke ut med. Vi vet at det skjer en kraftig underrapportering her. Vi underviser i alt for dårlige lokaler eller tilbyr undervisning uten faglært lærer, men det skal vi ikke snakke om. Vi kan ikke si at en skole har narkotikaproblemer. Da hefter det dårlig omdømme for skolen i all fremtid. Hvordan skal vi kunne ordne opp i problemene når vi ikke får snakke om dem?, spør Olsen.

Ifølge Olsen er det ikke bare skolelederne som føler seg ansvarliggjort for skolens gode omdømme. Det gjelder også lærerne.

- Dårlig omdømme betyr færre elever, færre elever betyr mindre penger til skolen, og mindre penger betyr at kollegene dine blir sendt ut i arbeidsløshet. Ingen har lyst til å skape dårlig omdømme for skolen sin. Det handler til syvende og sist om å verne om våre egne arbeidsplasser, forteller Odd Erling Olsen.

Odd Erling Olsen varsles som vitne og vil forklare seg om uttalelsen ovenfor.

I samme reportasje uttalte **Simon Malkenes**, lærer ved Ulsrud videregående skole og forfatter av boken "Bak fasaden i Osloskolen" (2014), følgende:

"I praksis er det middelklasseskolene og sentrumsskolene som vinner, sier Malkenes. De stiller med nye Mac-er og shiny lokaler. En rektor på en taperskole kan ikke gå ut og varsle at nå trenger vi

hjelp. Rektoren er forpliktet til å bygge skolens omdømme. Dopsalg og gjengkriminalitet blir feid under teppet, sier han."

Bilag 32 Utskrift fra nettavisen Vårt Oslo, 15. februar 2017: "De mørke konsekvensene av et godt omdømme i Oslo-skolen"

Simon Malkenes varsles som vitne og vil forklare seg om uttalelsen ovenfor.

Det vises også til uttalelsen fra hovedverneombud i Oslo-skolen, **Einar Osnes**, til Dagsavisen 19. mai 2017 (se bilag 11):

"Det er grunn til å anta at det er en underrapportering av ulike årsaker. Det kan tenkes at hensynet til skolens omdømme er en av årsakene. Dette kan komme til uttrykk på flere måter; manglende informasjon til ansatte, manglende risikovurdering av elever og manglende rapportering av episoder."

At rektorene i Oslo-skolen kan forsøke å pynte på elevsituasjonen ved sine skoler, ble også illustrert ved den uttalelse rektor på Stovner videregående skole ga til Dagsavisen 22. juni 2017 (understreket her):

"På Stovner videregående skole i Oslo er det inneværende skoleår politianmeldt 20 tilfeller av vold og trusler mot lærere og elever.

* I januar i år ble en kvinnelig lærervikar uten forvarsel slått hardt i ansiktet av en 16 år gammel jente som tok seg inn i klasserommet der læreren drev undervisning. Politiet opplyser at de lot være å reise sak ved en påtaleunntatelse med to års prøvetid.

* Skoleetatens HR-system viser at fire lærere ved skolen er blitt truet av elever.

* Totalt omhandler 17 av de 20 anmeldelsene trusler/knuffing samt slagveksling/dytting mellom elever.

* Sist skoleår oppsto et alvorlig slagsmål mellom to 18 år gamle elever, der den ene gutten fikk rettet harde slag mot hodet.

* Ifølge en kilde ved skolen har den samme eleven blitt tilkjent voldsoffererstatning for varig men etter vold fra medelev. I en e-post til avisen skriver rektor Terje Wold: «Saken ble politianmeldt og pådømt. Elevene går på andre skoler i år. Jeg har ikke detaljkunnskaper i saken, og vet ikke om offeret ble tilkjent erstatning.»

(...)

Da Stovner-rektor Terje Wold i et intervju med NRK den 9. juni i år kommenterte ungdom og utenforskap, beskrev han situasjonen på Stovner videregående skole slik: «Vi har en rolig skolehverdag uten voldsproblemer.»

Å omtale et slikt omfang av trusler og skade mot lærere som "rolig (...) skolehverdag uten voldsproblemer", underbygger at det som nevnt over, gjør seg gjeldende en lukkethetskultur hos den lokale ledelsen i Oslo-skolen.

Bilag 33 Utskrift fra Dagsavisen 22. juni 2017

6.6.4 Skolens opptreden etter angrepet på Saers

6.6.4.1 Innledning

Saers anfører at også skoleledelsens opptreden etter angrepet, underbygger at den manglende informasjonen og mangelfulle risikovurdering av eleven, var motivert av hensynet til skolens omdømme og dermed skolens inntjening. Det vises til følgende forhold:

6.6.4.2 Skoleledelsens opptreden overfor de kvinnelige elevene som bidro til å redde Saers

Forsker Børge Skålands transkripsjon av intervju med Saida Ahmed Ali Adam Suliman og Farhiya Sigaledatter Muhamed, 8. juni 2016 (se bilag 21), underbygger at skolen var svært bevisst på at elevens overfall på Saers ikke skulle snakkes om eller bli kjent:

"Tok rektor kontakt etter episoden? (2000)"

Ja, bare én gang. Da saken var ny. Han spurte om hva som var skjedd. Jeg fortalte ham, og etterpå truet gutten meg."

Det vises også til Skålands transkripsjon av intervju med Saida Ahmed Ali Adam Suliman, 7. oktober 2016 (bilag 20):

"(...)Jeg snakket med rektor en gang da han spurte hvordan vi hadde det etter angrepet, og da vi ble truet (av de angripende guttene). Han sa at det aldri har skjedd før. At noen angrep enten en elev eller en lærer. Han bare sa: 'Var dere redde og sånn'. Ja, vi var redde. Da spurte han: 'Kommer dere til å komme på skolen de neste dagene og sånn'. Men etterpå, jeg har ikke hørt noe fra rektor.

Guttene sier at læreren angrep dem. (1335)

Sa guttene det til dere også?

Ja, da jeg møtte dem i korridoren, sa de at det var han som angrep oss.

(...)

Så ingen har spurt etter dere var i et voldelig slagsmål, hvordan det gikk med dere?

Bare lærerne. Noen av lærerne vi hadde.

Så ingen i ledelsen eller rådgiver tok kontakt med dere etterpå?

Nei, de har ikke spurt i det hele tatt. Rektor kun opptatt om vi kom til å fortsette på skolen.

(...)

Hva tenker du nå om: «Jeg tror de gjemmer det».

(Jeg viser her til en uttalelse fra første intervjuet for fire måneder siden, som jeg har printet ut på ark, og også tidligere sendt henne via mail).

(...)

Fordi det var en ansatt, husker ikke hvem det var, men vil gjenkjenne ham når jeg ser han, som sa: 'Kan dere ikke prøve å holde det her, det som skjedde?' De ville at andre ikke skulle høre at det var skjedd noe på skolen. De ville at det ikke skulle spres. Husker ikke hvem som sa det. Det har skjedd noe, men de vil ikke at det skal skje noe her. Hold det til dere. Kun til politiet.

(...) En jente i klassen, sa hun savnet Clemens og de ville ikke si hva som var skjedd. Tror de ikke ville si det, fordi de fryktet at elevene ville komme til å slutte fordi de ble redde. De vil at mere elevene vil komme.

(...)

For meg det var et sjokk. Rektor har (kun) snakket med meg første dagen. Det var litt rart måten han (rektor) reagerte på. Det var litt rart egentlig.

Si det én gang til hvordan rektor reagerte, jeg vet du har sagt det tidligere, men jeg vil gjerne at du gjentar det med egne ord en gang til.

Da vi fortalte ham (rektor) hva som var skjedd, at det var skikkelig farlig, da han: 'OJ, det har ikke skjedd før'. Altså, han reagerte på at det har ikke skjedd før på denne skolen. Men han reagerte ikke på at de guttene er farlige. At de kan skade andre også. De hadde ikke noen kniv som de bare kunne ta fra dem. Nei, de angrep med bare hendene, og hendene var der fortsatt, så han kunne angripe andre. Så han viste ikke empati med læreren, eller med oss. Han bare sa at dere kan være i klasserommet resten av dagen.

Ok, tenkte jeg. Jeg var redd. Jeg vet ikke om jeg kommer neste dag. Klasselæreren spurte etterpå hvordan det gikk med oss, men ikke noen av de ansvarlige fra skolen: Rektor, avdelingsleder. Jeg har ikke hørt noe, eller sett ham etterpå.

Så dere noe til avdelingslederen. Han er ansvarlig for Clemens. Vet dere hvem han er?

Nei. Han var ikke der. Vi vet ikke helt hvem han er. Jeg vet ikke helt hva de tenker. At de ikke vil miste elever. Eller noe annet de vil skjule.

6.6.4.3 Rektor frafalt videre straffeforfølgning mot overfallsleven

Rektor ved Oslo Handelsgym anmeldte overfallsleven i brev til Oslo politidistrikt av 16. mai 2014 (se bilag 7). Anmeldelsen gjaldt både angrepet på Saers, trusselen mot rektor selv, samt skadeverket på hans kontor.

Et par måneder etterpå fracfalt imidlertid rektor den del av anmeldelsen som gjaldt trussel mot ham selv og hærverk på skolens eiendom. Det vises til politietterforskers nedtegnelser etter telefonsamtale med rektor 17. juli 2014 (understreket her):

"Torsdag 17.07.14 snakket jeg med rektor Trond Lien på hans telefon [...]

Jeg spurte han om han ønsket at politiet skulle forfølge truslene han ble utsatt for av mistenkte [overfallsleven], samt om skolen ønsket erstatning opp mot skadeverket som han utførte.

Lien forklarte at han hadde hatt flere møter med [overfallsleven] og hans mor. [Overfallsleven] skulle fortsette på skolen skoleåret 2014/2015. [Overfallsleven] hadde i møte både vist anger og bed om tilgivelse noe han hadde fått av Lien. Han ønsket derfor ikke at politiet skulle forfølge saken videre fra hans side, verken nå[r] det gjaldt truslene eller skadeverket."

Saers ble aldri informert om at rektor trakk tilbake kommunens politianmeldelse. At overfallsleven skulle få fortsette på skolen høsten 2014, lar seg imidlertid forene med at skolens begjæring om besøksforbud av 10. juni 2014 (se bilag 27) ble begrenset til siste arbeidsdag før skolestart høsten 2014.

Saers **provoserer** fremlagt all foreliggende, skriftlig dokumentasjon vedrørende vurderinger og/eller kommunikasjon knyttet til at rektor frafalt skolens politianmeldelse, samt avklart hvorvidt dette skjedde i samråd med Utdanningsetaten.

Bilag 34 Politidokument 05,01 – samtale med rektor Trond Lien, 17. juli 2014

6.6.4.3.1 Verken overfallseleven eller hans medelever fikk nedsatt karakter i orden og oppførsel

Som det fremgår av forsker Børge Skålands transkripsjon av intervju med Saida Ahmed Ali Adam Suliman, 7. oktober 2016 (se bilag 20), forklarer hun at verken overfallseleven eller hans medelever som deltok i angrepet, fikk nedsatt ordenskarakter ved skoleslutt i juni 2014:

"Skolen har en ting de har taklet dårlig. De (elevene som angrep Clemens) fikk beste karakter i orden og oppførsel. Det var kontaktlæreren som fortalte oss. Hun ble sint. Jeg gir elevene mine anmerkning fordi de kommer sent, de gjør sånn og sånn. Men elevene mine har ikke angrepet noen. Men de guttene har fått 'god' i atferd. Hun var skikkelig sint for dette her. Hun var skikkelig sint. Elever som truet andre, får god karakter. De hadde masse av anmerkinger, de hadde mange ting. Det var litt rart."

Kontaktlæreren det her siktes til er Christine Barland. Det vises til følgende avsnitt i hennes erklæring fremlagt i bilag 28 ovenfor:

"På karaktermøtet til sommeren 2014, der alle lærere må være tilstede og gå gjennom alle orden og atferdskarakterer, husker jeg at elevene som angrep Clemens fikk god i karakter. Jeg reagerte på det og spurte hvorfor, etter at de hadde gjort det de gjorde. Svaret var at de allerede hadde blitt utvist og at de ikke skulle ha "dobbel straff". Det var ikke rom for å spørre mer, så jeg sa ikke noe."

6.6.4.4 Rektors uttalelse om valg av fortelling utad

Som nevnt ovenfor ba Saers om et møte med rektor høsten 2016 og møtet fant sted på rektors kontor, 15. november 2016. I lydopptaket Saers gjorde fra møtet fremgår det at (lydsporet fra ca 33:00) at Saers ber rektor takke de kvinnelige elevene som reddet ham og fortelle om hendelsen på et av lærermøtene som avholdes hver tredje uke. Rektor ønsket imidlertid ikke dette og som begrunnelse for avslaget uttalte rektor at dette handlet om

"(...) hva slags fortelling man har om den organisasjonen man jobber i. Er det en fortelling om en organisasjon hvor voldelige hendelser skjer eller en fortelling om en organisasjon hvor normaliteten er at det går bra. Dette er to forskjellige fortellinger. Og så er det hvilken fortelling man velger å ta ut i det offentlige rom".

Kommunen har fått opptaket oversendt som lydfil pr epost.

6.6.4.5 Oppsummering

Både den manglende oppfølging av de to kvinnelige elevene, at rektor frafaller straffeforfølgning av overfallseleven, at verken overfallseleven eller de fire medeleven som deltok i overfallet skal ha fått nedsatt oppførselskarakter, og rektors uttalelse om "*hvilken fortelling man velger å ta ut i det offentlige rom*", underbygger at den manglende informasjonen til Saers og den mangelfulle risikovurdering av overfallseleven, var motivert av hensynet til skolens omdømme og dermed skolens inntjening.

6.6.5 Skolens oppfølging av Saers etter overfallet

Da Saers etter angrepet kom til bevissthet, ringte han fra klasserommet til rektors forkontor og meddelte at han var blitt angrepet og trengte hjelp. Han husker at han uttalte at "*vi trenger hjelp. Få sendt rektor, og tre sterke menn opp til rom 312*", jf. også Saers epost til rektor dagen etter.

Saers og elevene som befant seg i klasserommet følte seg usikre på om overfallsmannen og hans kamerater ventet utenfor klasserommet. De forholdt seg derfor i ro i påvente av hjelp og forsterkninger. Da de hadde ventet en god stund uten at noen kom og det ble stille på gangen utenfor, ga Saers beskjed til sine elever om å holde seg i klasserommet og ikke åpne døren, mens han tok seg ned til rektors forkontor. Der fant han rektor og flere fra ledelsen. Rektor tilbød ham å komme inn på kontoret hvorpå Saers forklarte hva som hadde skjedd og "*brøt sammen i hikstegråt*", jf. tingrettens gjengivelse av rektors forklaring under straffesaken.

Dagen etter hendelsen, 16. mai 2014, ble Saers innkalt til rektors kontor, hvor han ble møtt av rektor og en jurist fra Utdanningsetaten i Oslo. Juristen redegjorde for at det var anonyme vitner (elever ved skolen) som mente å ha sett at det var Saers som hadde overfalt en elev dagen før. Saers ble mildt sagt "satt ut" av en slik anklage og forklarte at dette ikke var tilfelle.

Under den senere straffesaken mot overfallseleven fremførte eleven og enkelte av hans medelever tilsvarende anklager. Oslo tingrett kommenterte anklagene slik:

"Retten har sett helt bort fra forklaringene til tiltalte og vitnet [kamerat av tiltalte]. De sistnevnte har begge forklart at det var fornærmede som med to hender tok kvelertak på tiltalte, før tiltalte skubbet fornærmede bort med treffpunkt på øvre del av brystet. Begge forklarte at det ikke ble sagt noe før dette skjedde, men at det skjedde umiddelbart når tiltalte forhindret at døren ble lukket. Etter rettens oppfatning virker forklaringene oppkonstruert og påfallende."

I møte med rektor og Utdanningsetatens jurist 16. mai 2014, opplevde Saers at han ble mistrodd og mistenkt for selv å være den egentlige skadevolderen. Dette til tross for at rektor på eget kontor på hendelsesdagen, selv tydeligvis hadde opplevd eleven som så aggressiv og truende at han fant å politianmelde forholdet.

I kommunens svar på søksmålsvarsel anføres det at Saers' møte med rektor og Utdanningsetatens jurist fant sted 21. eller 22. mai 2014, samt at på møtetidspunktet "*forelå det heller ingen medisinske opplysninger som bekreftet at Saers var skadet*".

Saers fastholder at møtet fant sted 16. mai 2014, og at den holdning Saers møtte i samtalen med rektor og Utdanningsetatens jurist ble opplevd som en ytterligere krenkelse.

På dette tidspunkt hadde rektor opplevd Saers' sammenbrudd på hans kontor samme dag som overfallet skjedde, jf. tingrettens henvisning til *"forklaringen til rektor Trond Lien om hvordan fornærmede brøt sammen i hikstegråt rett etter hendelsen"*. Rektor hadde 16. mai 2014 også mottatt eposten fra Saers (se bilag 6 ovenfor) hvor han innleder med å vise til at

"[j]eg er nok ikke helt meg selv enda. Strupehode er ømt ned mot kravebeinet" og beskriver videre at han *følte "et smertefullt grep rundt halsen. (...)Deretter svartner det og jeg husker ikke noe før jeg kommer til meg selv på min stol(...)"*

Skolens ledelse var derfor godt kjent med hvordan Saers både fysisk og mentalt hadde opplevd elevens angrep. Saers mottok likevel ingen oppfølging eller støtte fra skolens ledelse etter hendelsen, verken i form av tilbud om samtale, telefon, blomster e.l.

I kommunens svar på søksmålsvarsel, hevdes det at skoleledelsen avholdt *"anslagsvis 20 formelle og uformelle møter"* med Saers. Dette kjenner Saers seg overhodet ikke igjen i. Foruten samtalen med rektor på dagen for overfallet og innkallingen til møtet med Utdanningsetatens jurist, 16. mai 2014, har det bare vært avholdt to møter med Saers på skolens initiativ:

- 1. mars 2016 – Saers ble i møte med rektor og personalleder fortalt at det ikke var ønskelig at han kom tilbake ennå, ettersom han ikke ble oppfattet som tilstrekkelig stabil.
- 15. november 2016 – Etter at Saers under sykefraværet og pr. epost hadde oppfordret rektor til å innkalle de to kvinnelige elevene til et av lærermøtene for å takke dem for deres innsats under overfallet, ble Saers innkalt til møte på rektors kontor. Rektor var villig til å takke elevene, men på den betingelse at Saers selv ikke tok ordet.

I september/oktober 2015 ble Saers' kontor plass på skolen ryddet og hans tre avlåste bokskap ble åpnet og tømt for innhold, uten at Saers ble forvarslet. Etter sykemelding fant han igjen sine bøker og notater på gulvet i skolens kjeller.

Samme dag som dom falt i straffesaken mot eleven, 14. august 2015, sendte Saers en sms til rektor og opplyste at eleven hadde fått seks måneders fengsel. Rektor svarte da: *"Du verden, det var da en heftig førstegangsstraff. God helg. Trond"*. Saers svarte tilbake *"Det var en nære døden opplevelse for meg!"*.

Rektors reaksjon på straffedommen underbygger den samlede opplevelsen Saers sitter igjen med i ettertid; en opplevelse av at skolens ledelse før angrepet ikke tok lærernes sikkerhet på alvor, at han etter angrepet ble mistrodd i favør av overfallseleven enda hendelsesforløpet var godt kjent for skolens ledelse og ikke kunne misforstås, samt at han i ettertid ikke opplevde noen form for oppfølging eller støtte fra arbeidsgivers side.

6.7 Retningslinjer og praksis for å informere lærere om farlige elever

6.7.1 Rektors redegjørelse til skolens AMU

Etter angrepet på Saers 14. mai 2014 var hendelsen to ganger på sakslisten i skolens arbeidsmiljøutvalg (AMU) (understreket her):

"Møtereferat AMU tirsdag 20. mai 2014

(...)

Sak 10/2014

Vold/trusselepisode 15. mai

Rektor orienterte. En elev har vært voldelig mot en lærer, kommet med trusler overfor rektor og begått hærverk. Episodene er politianmeldt, rapportert i HMS-portalen og vil bli rapportert i HR-portalen. Det er søkt om bortvisning av eleven for resten av skoleåret. Jussteamet i UDE vil bistå med dette. Lærer er fulgt opp internt både av rektor og personalansvarlig, og har bedt om å bli fulgt opp også fra bedriftshelsetjenesten. En assistent har også fått tilbud om hjelp.

En rekke forebyggende tiltak er gjort overfor eleven før episoden."

Bilag 35 Referat fra AMU-møte, 20. mai 2014

Saers **provoserer** opplyst hvilken assistent som fikk tilbud om hjelp og hvilken "rekke" av forebyggende tiltak det her siktes til.

Hendelsen var på nytt oppe i AMU-møte 7. oktober 2014 (understreket her):

"Referat fra AMU 7. oktober 2014

Sak 20/2014 Ny IA-avtale 2014 – 2018

Forslag til tiltak under IA:

- Beredskap og trening på håndtering av utagerende/voldelige elever.

Sjekk ut taushetsplikt og informasjonsbehov vedr. elever med kjent

historikk. Miljøarbeider Greg Gurvich kan evt forespørres om en

skolering av personalet."

Bilag 36 Referat fra AMU-møte 7. oktober 2014

Saers **provoserer** fremlagt hvilke undersøkelser som ble fortatt om "taushetsplikt og informasjonsbehov vedr. elever med kjent historikk", samt resultat av undersøkelsene.

Hendelsen var også oppe i AMU-møte 24. mars 2015 (understreket her):

"Referat fra AMU 24. mars 2015

Sak 9/2015 Besøk av bedriftshelsetjenesten ved MediPluss 28. april kl. 1230

Punktene der BHT vil ha spesiell fokus ble gjennomgått. Skolen avventer ytterligere

presisering fra UDA. "Risikovurdering med prosedyrer" ble revidert. Notatet "Skolens risikovurdering og håndtering av informasjon om potensielt farlige elever" ble nevnt. Rteam vurderer om denne risikovurderingen skal være tema på et kommende lærermøte."

Bilag 37 Referat fra AMU-møte, 24. mars 2015

Saers **provoserer** avklart om den nevnte risikovurderingen ble tema på lærermøte, og hva som eventuelt ble sagt om risikovurderingen på møtet.

6.7.2 Saers' korrespondanse med Utdanningsdirektøren, mars 2015 – juni 2016

Etter ulykken henvendte Saers seg til Utdanningsetaten i Oslo v/ direktør Astrid Søgne i brev av 24. mars 2015. Her stilte han direktøren tre spørsmål, hvorav det siste lød:

"Vil Utdanningsdirektøren sørge for at ansatte ved berørte skoler til enhver tid blir informert om elever som har skadet eller kan komme til å skade medelever og/eller lærere?"

Utdanningsdirektøren svarte Saers i brev av 20. april 2015:

"Arbeidstaker skal i følge arbeidsmiljølovens regler, så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre. Hvilke tiltak som skal iverksettes må ifølge lovens forarbeider vurderes konkret i de enkelte tilfeller. Det er ingen plikt til å iverksette et høyere sikkerhetsnivå enn det som følger av en slik konkret risikovurdering. Om og i så fall hvilke ansatte som skal informeres om særskilt utagerende elever på en skole, er derfor ikke noe som kan besvares generelt, men vil måtte vurderes konkret i den enkelte sak." [Vår utheving]

Saers opplevde ikke svaret som dekkende og fulgte derfor opp med brev av 5. mai 2015 hvor han blant annet skrev:

"Jeg vil minne om alvoret i denne saken; jeg ville trolig ha vært død, hvis ikke en av mine elever hadde grepet inn og forsvart meg ved å slå angriperen med en kost etter at jeg var blitt bevisstløs, og dermed oppnådde hun at gjerningsmannen slapp strupetaket. (...) Jeg vil be Dem å svare mer presist på mine spørsmål".

Utdanningsdirektøren svarte deretter i brev av 15. mai 2015, hvor hun bl.a. uttalte følgende:

"Når det gjelder ditt siste spørsmål mener vi også dette er besvart i vårt brev av 20. april. I tillegg kan opplyses at det ikke er noen generell prosedyre for intern informasjon til ansatte om særlig utagerende elever. Vi vil imidlertid se nærmere på om skolene bør ta inn denne tematikken i sin beredskapsplan." [Vår utheving]

I søksmålsvarselet ble kommunen bedt om å redegjøre for om "denne tematikken" per i dag er tatt inn i skolens beredskapsplan, og eventuelt på hvilken måte, herunder fremlegge eventuell beredskapsplan e.l. som dokumenterer dette. I kommunens svar på søksmålsvarsel (side 3) bekreftes det at "Oslo Handels gymnasium har ikke tatt med prosedyrer om dette i sin beredskapsplan".

Det ble avholdt et møte mellom utdanningsdirektøren og Saers 24. juni 2015. I møtet stilte Saers bl.a. spørsmål om hvem som hadde ansvaret for at han ble overfalt. Da han ikke opplevde å få svar på sitt spørsmål, skal han ha spurt direktøren om ikke elever og lærere (utover den enkelte elevens kontaktlærer) hadde krav på å bli informert om elever som var vurdert som så farlige at skolen hadde engasjert Securitas-vektere for å passe på dem. Direktøren skal da ha svart at dette var noe den enkelte skole vurderte fra sak til sak, bl.a. ut fra hensynet til den farlige elevens personvern.

Ett år etter, i brev av 24. juni 2016, stilte Saers på nytt spørsmål til utdanningsdirektøren om hun ikke i kraft av sin stilling tok "ansvar for det som rammet meg på min arbeidsplass den 15. mai 2014."

Utdanningsdirektøren svarte Saers i brev av 15. august 2016, og uttalte her bl.a.

"[s]om du ble forklart i vårt møte har etaten iverksatt mange tiltak for best mulig å forebygge vold og trusselhendelser. Å erkjenne et ansvar for din konkrete skade, på tross av de forebyggende tiltakene, kan jeg ikke. At du på tross av disse opplevde en slik hendelse, og med de konsekvensene det har fått for deg, er som sagt svært leit og beklagelig."

En spesifisering og redegjørelse for de "mange tiltak" som det her vises til, både tiltak iverksatt før den aktuelle hendelsen 15. mai 2014 og i ettertid frem til dags dato, **provoseres** fremlagt. Dette ble også krevd i søksmålsvarselet.

Bilag 38 Korrespondanse mellom Clemens Saers og utdanningsdirektøren, 24. mars 2015 – 24. juni 2016

7 OPPSUMMERING

Med den kjennskap skoleledelsen hadde til elevens risikoatferd og risikopotensiale, burde dels kommunens risikovurdering av eleven ha vært en helt annen og risikotiltakene helt andre. Dels burde Saers ha blitt informert om den skade- og sikkerhetsrisiko den aktuelle eleven representerte.

Ved kommunens mangelfulle risikovurdering av eleven, og den mangelfulle informasjon til Saers om den skade- og sikkerhetsrisiko eleven representerte, må Oslo kommune v/ skolens ledelse anses å ha opptrådt grovt uaktsomt, dvs. sterkt klanderverdig og markert avvikende fra det som for en skoleledelse ville ha vært forsvarlig opptreden i den aktuelle situasjonen. Kravet til ansvarsgrunnlag etter skadeserstatningsloven § 3-5 er derfor oppfylt.

Kravet til årsakssammenheng må anses oppfylt ved at skoleledelsens mangelfulle risikovurdering av eleven, samt den mangelfulle informasjon til Saers, var en nødvendig betingelse for at Saers ble skadet.

Da Saers ikke slapp eleven inn i et klasserom hvor eleven ikke hørte til og hvor Saers drev undervisning, må Saers anses å ha opptrådt slik man må forvente av ham som lærer.

Den nødvendige årsakssammenheng foreligger for det første ved at en forsvarlig risikovurdering hadde medført at eleven enten ikke fikk gå fritt omkring uten tilsyn av vektere, eller at han var blitt utestengt fra skolen pga. sin tidligere oppførsel. For det andre foreligger nødvendig årsakssammenheng ved at dersom skoleledelsen hadde informert Saers om den skade- og sikkerhetsrisiko den aktuelle eleven representerte, ville Saers unnlatt å konfrontere eleven da denne trengte seg inn i hans klasserom hvor han drev undervisning. Eleven ville dermed ikke hatt foranledning til å angripe Saers.

Saers krever på denne bakgrunn oppreisning etter skadeserstatningsloven § 3-5. Oppreisningsbeløpet bes fastsatt etter rettens skjønn oppad begrenset til én million kroner. Saers vil under hovedforhandlingen nærmere redegjøre for sitt syn på utmåling av oppreisningserstatning.

8 BEVIS OG VITNER

Det varsles at følgende personer vil møte som vitner etter innkalling fra undertegnede og forklare seg for retten:

- Trond Lien, rektor ved OHG
- Sidsel Holm Bye, avdelingsleder ved OHG.
- Henning Eimstad, tidligere vokter i Securitas
- Christine Barland, tidligere lærer ved OHG
- Tom Arne Enstad, lærer, tidligere kontaktlærer for overfallseleven, ved OHG
- Greg Gurvicj, tidligere miljøarbeider ved OHG
- Gro Huser, tidligere rådgiver, nå lærer, ved OHG
- Lars Nylund, en av tre hovedverneombud i Oslo-skolen
- Einar Osnes, en av tre hovedverneombud i Oslo-skolen
- Odd Erling Olsen, tillitsvalgt i Utdanningsforbundet i Oslo og kontaktperson for de videregående skolene
- Simon Malkenes, lærer ved Ulsrud videregående skole og forfatter av boken "Bak fasaden i Osloskolen"
- Børge Skåland, forsker, Høyskolen i Oslo og Akershus
- Farhiya Sigaledatter Muhamed, tidligere elev ved OHG
- Saida Ahmed Ali Adam Suliman, tidligere elev ved OHG
- Eivor Evenrud, nestleder i kultur- og utdanningskomiteen i Oslo bystyre

Det tas forbehold om fremleggelse av ytterligere bevis og varsling av ytterligere vitner.

9 PÅSTAND

På vegne av Clemens Saers nedlegges følgende

p å s t a n d :

1. Oslo kommune v/ ordfører dømmes til å betale til Clemens Saers oppreisningserstatning fastsatt etter rettens skjønn oppad begrenset til én million kroner, med tillegg av lovens forsinkelsesrente til betaling skjer.
2. Oslo kommune v/ ordfører dømmes til å erstatte Saers sakens kostnader innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.

* * *

Denne stevningen er oversendt tingretten i tre eksemplarer. I tillegg er ett eksemplar sendt direkte til saksøkte.

Oslo, 30. august 2017

Sigurd-Øyvind Kambestad
advokat

Thorkil H. Aschehoug
advokat

